

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

Кафедра медіакомунікацій

До захисту допущено
кафедрою медіакомунікацій, протокол № _____ від _____

В. о. завідувача кафедри _____
(підпис)

Лілія ЗМІЙ
(ім'я, прізвище)

« _____ » _____ 2025 р.

Кваліфікаційна робота
(інноваційний магістерський проєкт)
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

**МОНТАЖ ВІДЕО І ЗВУКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ
У СТВОРЕННІ МЕДІАКОНТЕНТУ**

Спеціальність 061 Журналістика
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика
(назва освітньої програми)

Виконавець

(підпис)

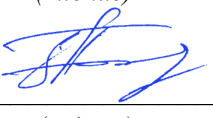
Наталія БОБОШКО
(ім'я, прізвище)

Науковий керівник

(підпис)

Лідія СТАРОДУБЦЕВА
(ім'я, прізвище)

Консультант

(підпис)

Олена ТОЛСТОКОРА
(ім'я, прізвище)

Харків – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ МОНТАЖУ	
ВІДЕО І ЗВУКУ.....	10
1.1 Основні поняття дослідження.....	10
1.2 Вплив монтажу відео на емоційне сприйняття контенту: теорії та концепції	13
1.3 Теоретико-методологічні засади дослідження звуку як інструменту емоційного впливу на аудиторію.....	14
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2 ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ І ЗВУК ЯК ОСНОВА ЕМОЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ У СТВОРЕННІ МЕДІАКОНТЕНТУ.....	
2.1 Композиція кадру та її вплив на емоції глядача.....	17
2.2 Звукові ефекти як засіб емоційного впливу.....	20
2.3 Аналіз сучасних технік створення емоційного контенту на прикладі відеоролика «Тепловий зір».....	22
Висновки до розділу 2.....	23
РОЗДІЛ 3 ТЕХНОЛОГІЇ МОНТАЖУ ВІДЕО ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРАЗНОСТІ У СУЧАСНОМУ КІНЕМАТОГРАФІ.....	
3.1 Монтаж як маніпуляція: вплив порядку кадрів на інтерпретацію глядачем подій фільму.....	25
3.2 Вплив темпу і ритму монтажу відео на формування емоційної напруги.....	34
Висновки до розділу 3.....	39
РОЗДІЛ 4 МОНТАЖ ЗВУКУ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ: ТЕХНІЧНІ ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СПРИЙНЯТТЯ МЕДІАКОНТЕНТУ.....	
4.1 Психоакустичні відмінності чоловічого та жіночого голосів.....	41
4.2 Вплив статі диктора на довіру та емоційне залучення аудиторії.....	45
Висновки до розділу 4.....	46

РОЗДІЛ 5 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ МОНТАЖНИХ І ЗВУКОВИХ ПРИЙОМІВ НА ЕМОЦІЙНЕ СПРИЙНЯТТЯ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО НАРАТИВУ	48
5.1 Обґрунтування концепції авторського експериментального проєкту “Ритм офісу”	48
5.2 Опис ключових етапів створення експериментального проєкту	49
5.3 Емоційне сприйняття аудіовізуального наративу: результати опитування фокус-групи	51
Висновки до розділу 5	54
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. У сучасному інформаційному та розважальному медіапросторі тема монтажу є надзвичайно актуальною через те, що аудіовізуальні медіа, впливаючи не лише на інформування, а й на емоційне залучення аудиторії, відіграють важливу роль у процесах комунікації. Сучасні технології дають кожному користувачеві смартфона змогу створити власний відеоконтент, але далеко не кожен розуміє, як саме вдало поєднати візуальний ряд та звук, щоб викликати бажану емоційну реакцію в аудиторії. Через те що емоції виконують основну роль у сприйнятті контенту, саме монтаж має змогу керувати реакціями глядача: від співпереживання до критики. Отже, вдале поєднання візуального і звукового ряду зумовлює більш значущий психологічний ефект, здатне формувати емоції та підсилювати драматургію. Будь-який звук, музика, а й іноді тиша, є потужними інструментами, що в умілих руках здатні впливати на сприйняття і настрій аудиторії.

З розвитком соціальних мереж монтаж став не тільки творчим прийомом, а й стратегічним інструментом, що виступає як ключовий фактор у створенні вірусного контенту, тому конкурентоспроможність відеоролика дуже часто може залежати не тільки від алгоритмів соціальних мереж, а й від правильного поєднання візуального та звукового рядів. Дослідження цієї теми сприяє глибшому розумінню сучасних механізмів медіавпливу, які працюють в сучасному контенті. Особливої ролі вони набувають в умовах інформаційної війни та надлишку цифрової інформації, коли вдало змонтоване відео здатне змінювати громадську думку.

Особливе значення в контексті обраної нами теми має психоакустика — наука, яка вивчає, яким чином звук впливає на людину з точки зору її психофізіології. Саме завдяки психоакустичним особливостям голосу, музики, шуму або тиші у поєднанні з ритмом і композицією кадру формується певна емоційна реакція аудиторії на відео. Різні прийоми монтажу та типи звукового

оформлення не лише слугують інструментами створення відеоконтенту, а й несуть смислове й емоційне навантаження, що діє на глядача навіть на несвідомому рівні.

Ступінь вивченості теми. У контексті нашого дослідження особливу значущість мають праці, присвячені монтажу, іноземних науковців, кіноаналітиків і медіаекспертів (Д. Бордвелл, К. Данцигер, С. Дас, Т. Міллер, Р. Рамамурті, К. Томпсон й ін.), які досліджували різні аспекти монтажу, такі як систематизація теорій кіномонтажу, його прийоми, технології нелінійного відеомонтажу, проблеми його автоматизації тощо. Серед українських вчених у своїх дослідженнях різноманітні аспекти монтажу вивчали В. Бондар, О. Ковш, О. Копачинський, В. Марченко, Л. Наумова, Ю. Помазков, Л. Рязанцев, А. Хроленко та ін. Питання звуку та особливостей звукового супроводу як інструменту емоційного впливу в своїх працях досліджували такі зарубіжні дослідники як Х. Вайєтт, А. Лефевр, Л. Тан й ін., серед українських – В. Андрієнко, О. Бут, В. Гуменчук, С. Железняк, М. Косухіна, В. Петрик, В. Скуратівський, А. Хижняк й ін. Дикторський голос у радіорекламі як засіб психоакустичного впливу на свідомість людини дослідив О. Фомиця. Наша робота також спирається на праці у галузі психоакустики таких науковців як І. Джміль, Т. Желяскова, О. Лігус, С. Найда, Н. Пономарьова, В. Хворенков й ін.

Незважаючи на те, що окремі аспекти монтажу та звуку вивчались як предмети дослідження гуманітарних наук, питання поєднання монтажних прийомів зі звуковим рядом як елементу впливу на емоції глядача досі є розкритим не в повному обсязі. Монтаж і звук у медіамистецтві є не лише технічними складовими, а й потужною системою впливу на підсвідомість реципієнтів. Отже, вибір цієї теми зумовлений її недостатньою вивченістю, необхідністю наукового осмислення монтажу як засобу емоційного впливу та високою практичною значущістю. Таке дослідження сприятиме посиленню медіаграмотності в суспільстві.

Мета та завдання дослідження. *Метою* роботи є визначення особливостей монтажу відео і звуку як інструменту емоційного впливу у створенні медіаконтенту на основі аналізу технічних і естетичних аспектів створення

аудіовізуального наративу, гендерної специфіки його сприйняття у творах кінематографа та відео у соціальних мережах.

Досягнення мети дослідження передбачає необхідність постановки та вирішення таких *завдань*:

- обґрунтувати теоретичні основи аналізу монтажу відео і звуку: визначити основні поняття дослідження; дослідити вплив монтажу на емоції глядача; виявити роль звуку як підсилювача впливу візуального ряду;

- проаналізувати візуальний образ і звук як основу емоційного навантаження у створенні медіаконтенту: дослідити, як композиція кадру впливає на реципієнта; провести практичний аналіз прикладів успішного поєднання звукового ряду та картинки; дослідити, яким чином технічні та естетичні складові монтажу, у поєднанні зі звуковим оформленням, здатні викликати, підсилювати або трансформувати емоційні реакції глядача;

- дослідити технології монтажу відео як інструмент виразності у сучасному кінематографі; описати, яким чином впливає порядок кадрів на інтерпретацію подій; пояснити роль і темпу в побудові емоційної динаміки;

- окреслити особливості монтажу звуку як засобу емоційного впливу: здійснити аналіз технічних і гендерних аспектів сприйняття медіаконтенту; визначити психоакустичні відмінності чоловічого та жіночого голосів; провести аналіз впливу диктора на довіру та емоційного залучення аудиторії;

- провести експериментальний аналіз впливу монтажних і звукових прийомів на емоційне сприйняття аудіовізуального наративу: обґрунтувати концепцію авторського експериментального проєкту, створити медіаконтент і провести аналіз опитування фокус-групи щодо сприйняття різних типів монтажу відео і звуку.

Об'єкт дослідження – монтаж відео і звуку у створенні сучасного медіаконтенту.

Предмет дослідження – особливості застосування монтажних прийомів та психоакустичних особливостей голосу для об'єднання візуальних і звукових

елементів у медіаконтенті, вплив монтажу відео і звуку на формування емоційної реакції глядачів і рівень довіри до відео з урахуванням гендерного чинника.

Методи дослідження. Зважаючи на те, що монтаж і звук як явища вивчаються в різних сферах гуманітаристики, таких як дослідження режисури і кіномистецтва, психологія, мистецтвознавство, аудіовізуальні дослідження, у проєкті застосовано інтегративну міждисциплінарну методологічну стратегію і використано такі загальнонаукові методи дослідження як аналіз і синтез, порівняння та узагальнення.

Працюючи над темою «Монтаж відео і звуку як інструмент емоційного впливу у створенні медіаконтенту» у межах дослідження у галузі журналістики, ми використовуємо такі спеціально-наукові методи:

- контент-аналізу (для дослідження прикладів успішного використання монтажу в кіно, рекламі та інших видах медіаконтенту);
- спостереження (для аналізу реакцій глядачів під час перегляду контенту);
- порівняльного аналізу (для співставлення двох голосів дикторів у відеоконтенті соціальних мереж);
- опитування (для проведення анкетування за допомогою гугл-форм фокус-групи глядачів авторського експерименту з емоційного сприйняття аудіовізуального наративу).

Теоретичною основою дослідження є концепція відеомонтажу через психологію кадру Артема Хроленка, класифікація правил композиції відео та теорія впливу композиції кадру на глядача Крістофера Клеменса, концепція кіномузики та впливу музичного супроводу на емоції глядача Оксани Бут, теорія музики і шумів та їхньої взаємодії з візуальними образами Льва Рязанцева, класифікація прийомів та типів монтажу на основні мотивації зміни кадру Валентина Марченка та Юрія Помазкова, дослідження технологій монтажу відео і звуку Володимира Процика і теорія психоакустичного впливу на свідомість слухачів дикторського голосу у радіорекламі Олексія Фомиці, який довів, що в іміджевих аудіороликах частіше спостерігається використання низьких чоловічих голосів.

Емпіричну основу проєкту складають кінофільми: «Механічний апельсин» (реж. Стенлі Кубрик, 1971), «Гра престолів» (реж. Девід Беніофф, Джордж Вайс, 2011–2019), відео опубліковані на фейсбук-сторінці Hromadske.ua «Чому Україна більше не святкує «День Перемоги»?», «Зудов після початку повномасштабної війни імпортував до рф товарів на \$40 млн» та відео опубліковане в телеграм каналі Ветерани Космічних Військ «Тепловий зір».

Наукова новизна полягає у визначенні особливостей монтажу відео і звуку як інструменту емоційного впливу у створенні медіаконтенту на основі аналізу технічних і естетичних аспектів створення аудіовізуального нарративу, гендерної специфіки його сприйняття у творах кінематографа та відео у соціальних мережах, а саме: систематизовано та уточнено семантичний спектр понять, пов'язаних із відеомонтажем, композицією кадру, звуковими ефектами та акустичними характеристиками голосу; систематизовано концепції ритміки та темпу монтажу у створенні медіаконтенту; проведено авторське дослідження ролі статі диктора у формуванні довіри та емоційного залучення глядача; проаналізовано синергійний ефект між зображенням і звуком, здатний не лише посилювати емоційний ефект, а й кардинально змінювати сприйняття контенту; проведено експериментальний аналіз (опитування фокус-групи) впливу монтажних і звукових прийомів на емоційне сприйняття аудіовізуального нарративу на основі авторського експериментального проєкту “Ритм офісу”.

Практичне значення одержаних результатів дослідження. Робота дає можливість подальшого використання як дослідниками у галузях психології, кінотеорії і аудіовізуальних досліджень, так і практиками у галузях відеозйомки і монтажу, режисури, кіномистецтва, контентмейкерства, реклами тощо. Матеріали проєкту також можуть бути використані відеомонтажерами та представниками різних сфер діяльності, пов'язаних із монтажем та обробкою звуку. Ключові ідеї та положення проєкту можуть бути в пригоді викладачам і студентам у навчальному процесі при викладанні дисциплін із журналістики, медіадосліджень, теорії та історії кінематографа, сучасної аудіовізуальної культури.

Структура дослідження. Робота складається із вступу, п'яти розділів (у тому числі 13-ти підрозділів), висновків, списку використаних джерел (84 найменування, з них 27 – іноземними мовами, 14 – досліджувані джерела, 17 – фільмографія) і трьох додатків. Робота містить 3 рисунки та 2 таблиці. Загальний обсяг дослідження – 75 сторінок (з них основна частина – 58 сторінок).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ВІДЕОМОНТАЖУ ТА ЗВУКУ

1.1 Основні поняття дослідження

Спробуємо дослідити основні поняття нашого дослідження. Ключовим із них є монтаж відео – процес відбору найкращих кадрів, склеювання їх в одне цілісне відео та його експорт у потрібний формат. Якщо брати новинні сюжети, то є таке неофіційне правило: якщо вимкнути звук, глядач має зрозуміти зміст відеоролика. Отож обрані кадри мають чітко описувати подію, про яку йдеться в сюжеті. Відеоредактор – це програма, що включає в себе набір інструментів, що дозволяють редагувати відеофайли.

Існує чимало спроб класифікувати типи монтажу [див., наприклад: 4; 6; 18 та ін.]. Здебільшого, виділяють три види відеомонтажу. Опишемо їх більш детально:

- Лінійний – вид монтажу коли відзнятий матеріал переноситься на пристрій для монтажу і передбачає видалення непотрібних фрагментів та поєднанням необхідних сцен, з можливим додаванням ефектів.

- Нелінійний – цей вид монтажу передбачає використання програм для відеомонтажу.

- Гібридний – поєднує в собі лінійний та нелінійний монтажі.

У нас час є програми для редагування відео як для телефону так і для комп'ютера. Стаття українського дослідника А. Бірюкова «Найкращі відеоредактори для комп'ютера та телефону» присвячена відеоредакторам для комп'ютера та телефона [1]. Автор ґрунтовно й об'єктивно описує можливості монтажу на різних пристроях. Він зазначає, що кожен телефон в галереї має вбудовані інструменти для редагування, але вони не дають повноцінних можливостей. І з цією думкою важко не погодитися, тому що в спеціальних програмах є можливість додавати переходи між кадрами, редагувати звук, змінювати порядок кадрів, більше можливостей редагування тексту тощо, тому й

існують відеоредактори. Автор статті вказує такі програми для телефону: *InShot* та *VivaCat* через те, що вони мають багато корисних функцій, таких як: зміна формату, відеопереходи, анімації, додавання титрів. Але вони не призначені для професійного монтажу, краще для цього використовувати програмні забезпечення для комп'ютерів, зокрема *DaVinci Resolve* та *Adobe Premiere Pro* – програми максимально схожі за своїм функціоналом. Український дослідник також коротко описує функціонал кожної з програм, вказуючи переваги їх та в цілому переваги монтажу на комп'ютері. Але як основну перевагу зазначає зберігання всієї інформації про зміни, застосовані ефекти та фільтри до відео– та аудіо доріжок, а також у складанні списку всіх використаних медіафайлів під час монтажу.

Через те що сучасний кінематограф є поєднанням візуального і звукового, вони створюють, цілісний відеоролик, який здатний впливати на емоції глядача. Як слушно зазначають українські дослідники Н. Л. Бондарець, В. Гуменчук і В. Петрик у дослідженні «Гармонія та дисонанс: аналіз використання музичного супроводу для посилення емоційного впливу в сучасному кінематографі», через звуковий супровід, або тишу, з правильно підібраним відео супроводом, можна змінити думки і емоції глядача [2]. Після входу звуку в кінематограф, відбулися істотні зміни в створенні фільмів. Що дало змогу режисерам по новому занурювати глядачів у світ кіно, і це в свою чергу посилило як емоційний так і психологічний вплив на аудиторію.

Як зазначає в своїй праці звурежисерка О. Бут, «...музика, написана до певного фільму, який мав успіх, зазвичай набуває свого “життя” поза фільмом у аранжуваннях різноманітного авторства (тобто звучить інакше, ніж образної структури сучасного фільму в оригінальному фільмі), часто слугує рекламою фільму в тизері й трейлері. Тому в багатьох сучасних фільмах є лише одна яскрава тема (пісня)» [3, с. 122–123]. З цією думкою важко не погодитись адже музика не тільки стала засобом для покращення впливу, а й навіть допомогла закарбувати в пам'яті різні фільми. Наявність якоїсь однієї провідної мелодії в сучасних фільмах дає змогу запам'ятати і згодом ідентифікувати фільм в пам'яті, почувши лише

частину пісні. Наприклад, *My Heart Will Go On* у фільмі «Титанік» стала не лише частиною кінострічки, а й окремим культурним явищем.

У своїй роботі український звукорежисер С. Железняк вказує, що «звуковий образ – передавання або відтворення об’єктивної й суб’єктивної (що відображає емоції, уявлення, ідеї) реальності, її певної частини звуковими засобами (звуками, їх видозміною та комбінацією)» [5, с. 199]. Виходячи з такого визначення, можна зрозуміти, що звуковий образ у кіно є не лише додатковою частиною зображення, а й окремим смисловим навантаженням, що може передати емоції чи психологічний стан персонажів, загальну емоційність кадру. Слід зазначати, що така передача може відбуватися не тільки через мелодію, а й через тишу. Настрій у кадрі можна передати через загальний шум навіть без слів.

С. Железняк у своєму дослідженні також описав структуру звукового образу, що включає в себе:

- Тембр звуку – один і той самий звук може викликати різні відчуття в залежності від його частоти.

- Гучність дає нам зрозуміти відстань до джерела звуку та різницю між основним і фоновим звуками. Змінюючи її, можна розставляти акценти в сцені, тобто, дати можливість режисерові підкреслити ключові моменти.

- Просторовість та перспектива допомагають створити певний звуковий простір, який підсилює відчуття реальності у фільмах.

- Темп і ритм безпосередньо впливають на сприйняття відео. Величні сцени зазвичай супроводжуються спокійним темпом та розміреним ритмом, тоді як стрімкий темп і дрібні ритмічні елементи частіше використовуються для створення напруги [5, с. 199–204].

У якості підсумку надамо власне визначення ключових понять нашого дослідження. Під поняттям монтажу в контексті нашого проєкту ми будемо розуміти поєднання візуального та звукового образів для впливу на емоції глядача. Отже, ми визначили ключові поняття нашого дослідження: монтаж і звуковий образ.

1.2 Вплив монтажу на емоційне сприйняття аудиторії

Відеомонтаж комусь може здаватися досить легким і зрозумілим, проте є багато неочевидних фактів, що стосуються відеомонтажу. У статті «Відеомонтаж: 10 неочевидних фактів про його навчання» відомого українського відеоблогера М. Тимофії наведено 10 таких фактів, які варто проаналізувати [63]. М. Тимофій зазначає що, відеомонтаж – це мистецтво й наука: відеомонтаж поєднує в собі креативний процес та використання програмного забезпечення, з чим складно не погодитися. Людина може розумітися на всіх технічних аспектах роботи в відеоредакторі, але без творчого підходу, розуміння того, що зараз цікавить глядача, ролик буде нецікавим глядачеві.

Один із ключових факторів емоційного впливу, – вказує відеоблогер, – це ритм та темп монтажу, які впливають на сприйняття відеоконтенту. Темп та ритм фактично визначають, як швидко або повільно програвається дія, як змінюються кадри та як вони впливають на атмосферу відео: швидкий темп може підвищити напруження та енергію, повільний – надати спокою та підкреслити важливі моменти. Колірна корекція та градієнти насправді можуть додати багато цікавих аспектів до відео. Такі можливості дозволяють створювати більш якісний та виразний контент, покращуючи його якість та відповідність певному стилю чи настрою. Наприклад, зміна кольорової палітри може створити відчуття тепла та затишку для одних сцен, тоді як для інших може додати напруження чи драматизму. Автор статті також зазначає, що правильне використання цих інструментів вимагає розуміння кольорів, світла та їх взаємодії, тому потрібно вдосконалювати такі навички постійно. Також М. Тимофій вказує, що перенасиченість відео переходами може зіпсувати його загальне враження. Коли використано занадто багато переходів між кадрами, це може стати відволіканням для глядача і відвернути увагу від змісту. Переходи мають бути природними та органічними, підкреслювати перехід між сценами, а не відволікати від них.

У цілому, аналіз показав, що відеомонтаж – це складний та багатогранний процес. Він потребує знання не тільки знання технічних нюансів, а вміння

аналізувати вплив тих чи інших ефектів на глядача. що вимагає не лише технічних знань, а й художнього чуття та розуміння емоційного впливу на глядача. Дослідження показало, що якісний монтаж змінювати сприйняття відео.

1.3 Теоретико-методологічні засади дослідження звуку як інструменту емоційного впливу на аудиторію

Оскільки музичний супровід відео є досить важливим, потрібно відповідально підходити до цього моменту в створенні готового продукту. Українська контент-менеджерка М. Косухіна в своїй статті «9 хитрощів для додавання музики у відео» описала нюанси, з якими може зіткнутися відеомонтажер [57]. Авторка стверджує, що музика може налаштувати настрій відео, підкреслити важливі моменти та зробити його більш захопливим. І ця думка є слушною: сумна музика й веселе відео з друзями, очевидно, не поєднуються, тому дуже важливим є момент підбору музики. М. Косухіна описала також пункт про авторське право, розповіла, як можна перевірити дозволи на музику та де їх взяти без авторських прав. Монтажери-початківці взагалі не беруть до уваги цей факт, тому початок цієї статті для них є корисним. Авторка описує конкретні моменти, що важливі під час пошуку музичного супроводу: жанр відео, настрій, розповідає, як поєднувати музику з титрами, зі словами диктора. Кожен пункт несе конкретні пояснення особливостей роликів і того, якою має бути музика. Фахівчиня також зазначає, що важливо обрати найкращу частину пісні, і не забуває нагадати, щоб монтажер спонукав до увімкнення звуку, через те що більшість користувачів переглядають відео без звуку. Усі її поради є чудовими, а додавання конкретних прикладів, лише покращили сприйняття описаного матеріалу.

Музичний супровід, на нашу думку, може не лише посилювати, а й змінювати сприйняття сцени. Так, трагічна сцена, супроводжена іронічно веселою музикою, створює ефект чорного гумору, тоді як драматична музика може зробити звичайний момент напруженим і емоційно насиченим. Наведемо найбільш

яскравий та переконливий приклад: у фільмі 1971 року «Механічний апельсин» Стенлі Кубрика використання класичної музики у сценах насильства підсилює їхню шоковую природу.

Дослідники Л. Тан, П. Пфордрешер та Р. Харі у своїй праці «Психологія музики: від звуку до значення» вказують, що музика на глядача впливає інтуїтивно [50, р. 65]. Феномен «музичного фарбування», на їхню думку, полягає у впливі музичного супроводу на сприйняття кольору, текстури та загальної емоційної атмосфери візуального зображення [50, р. 65]. Це явище, на думку авторів, є ключовим у кінематографі, оскільки саме музика здатна змінювати емоційний підтекст сцени, робити її теплішою, холоднішою, більш драматичною або, навпаки, легкою та невимушеною. Залежно від темпу, гармонійної структури, тональності та інтенсивності музики глядач може сприймати сцену яскравішою, контрастнішою або ж навпаки – більш похмурою та приглушеною. Наприклад, мелодія у високих регістрах із швидким темпом може підсилювати відчуття світла та динаміки, тоді як повільна, глибока музика в низькому регістрі здатна зробити зображення більш важким, темним і навіть драматичним.

Так зване «музичне фарбування», – стверджують Л. Тан, П. Пфордрешер та Р. Харі, – у кінематографі використовується для посилення візуального ефекту сцени, надання емоційності моменту або воно може змінити смислове навантаження. Так, одна і та ж сцена може сприйматися як тривожна або, навпаки, ностальгічна залежно від того, яка звуковий ряд буде її супроводжувати. Саме це явище пояснює, чому вдалий саундтрек може зробити фільм візуально більш виразним і емоційно насиченим.

Таким чином, звук є ключовим інструментом емоційного впливу на аудиторію. Воно дає змогу створювати контент, що глибше резонує з глядачем, залишаючи сильні враження та підсилюючи сенсове навантаження кожного кадру.

Висновки до розділу 1

У цьому розділі ми дослідили теоретичні основи дослідження відеомонтажу як невід'ємної складової сучасного медіаконтенту, оскільки він дає можливість правильно організувати послідовність кадрів, створити правильне звукове середовище, що згодом впливає на потенційну аудиторію. Нами проаналізовано основні види монтажу – лінійний, нелінійний та змішаний, – за допомогою якого досягається бажаний естетичний ефект.

Нами доведено, що ключову функцію у відеомонтажі виконує звуковий супровід, що включає звук, звукові ефекти, діалоги і навіть тишу. Як показує аналіз досліджень, звук може не тільки підсилювати емоцію у відеоряді, але й фактично формувати сприйняття відеоряду у свідомості слухача. Саме це і доводить «музичне фарбування», музика здатна змінювати візуальне відчуття сцени, зробивши її яскравішою, чи похмурішою, залежно від темпу музики.

На основі проведеного нами аналізу можна дійти висновку, що темп і ритм монтажу створюють емоції у глядачів. Швидкі переходи між кадрами створюють напругу, натомість безперервні кадри створюють спокійне та глибоке відчуття від перегляду. Кольорокорекція, насправді, можуть повністю змінити атмосферу відео, підсилюючи бажані відчуття та концепцію роботи.

РОЗДІЛ 2

ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ І ЗВУК ЯК ОСНОВА ЕМОЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ В МЕДІАКОНТЕНТІ

2.1 Композиція кадру та її вплив на емоції глядача

Композиція кадру є важливим інструментом кіномистецтва, тому що визначає не тільки візуальну гармонію, а й вплив на емоційне сприйняття глядачем. Від того як об'єкти розташовані у кадрі люди сприймають контент, світлові ефекти, перспектива і кут під яким знімався той чи інший кадр змінюється і сприйняття відеоряду.

Американський режисер К. Клеменс у своїй роботі «Композиція відео» [67] вказує 6 правил візуальної композиції. Зупинимось на кожному з них більш детально:

– *Правило третин*, що є одним із найпоширеніших. Така композиція передбачає собою умовний поділ кадру на дев'ять рівних частин. Основні елементи мають розташовуватися на перетинах цих ліній, або вздовж них, це робить кадр більш динамічним та природнішим для сприйняття. Через те що людському оку, природно сприймати такі кадри, в них вони викликають відчуття спокою. Дуже часто правило третин можна помітити в романтичних сценах, щоб показати легкість і невимушеність. І на противагу цьому правило третин часто порушується в трилерах чи драматичних епізодах в них персонаж розміщений на краю кадру, натякнути глядачеві на загрозу чи напруження в відеоролику. Наприклад, у фільмі «Вовк з Волл-стріт» реж. Мартін Скорсезе у сценах, де Джордан Белфорт (Леонардо Ді Капріо) виступає перед натовпом, його розташовують у правій або лівій третині кадру, а натовп залишають в іншій частині кадру. Це підкреслює його авторитет і вплив на оточуючих.

– *Headroom*, або відстань між верхньою частиною голови персонажа і верхнім краєм кадру. Якщо зробити цей запас занадто великим персонаж буде здаватись віддаленим і ніби «тонутим» в кадрі. А якщо зробити цей запас меншим і

розмістити героя ближче до краю кадру, глядач буде співпереживати з героям і відчувати тиском або у небезпеку.

– *Nose Room*, або «простір перед обличчям» композиція кадру, яка передбачає собою певну відстань від обличчя людини до краю кадру в напрямку її погляду. До прикладу, якщо персонаж дивиться ліворуч, він має бути ближчим до правого краю і навпаки. Якщо цього простору перед героям буде недостатньо, для аудиторії це створить ефект скутості, або певної неврівноваженості з боку актора. У «Шерлоці» (2010) під час зображення сцен допитів або розмов Шерлока з підозрюваними часто використовується класичний *Nose Room*. Коли герой дивиться праворуч, його обличчя займає ліву частину кадру, а в напрямку погляду залишається простір. Це створює відчуття відкритості, дозволяє глядачу «бачити», куди звернений його розум, думка чи емоція.

– *Lead Room*. Цей принцип, подібний до правила носа, але стосується руху персонажа. Якщо герой іде або біжить у певному напрямку, в кадрі варто залишати в кадрі більше вільного простору перед ним. Занадто великий *Lead Room* викликає при перегляді відчуття самотності, невизначеності або якогось неприємного передчуття. До прикладу, у фільмі «Міст шпигунів» у сцені, де головний герой Джеймс Донован йде самотньою вулицею в Берліні, камера залишає перед ним великий простір у напрямку руху, тобто надмірний *Lead Room*. Це викликає в глядача певний ефект тривоги та передчуття небезпеки, створюючи відчуття що герой ніби рухається в невідомість.

– *Правило 180 градусів*. Його суть полягає у тому, що між двома персонажами або об'єктами у сцені проводиться уявна лінія, яку оператор не може перетинати під час зміни ракурсів це допомагає зберегти просторову орієнтацію глядача (рис. 2.1). Під час зміни сторони камери глядач втрачає відчуття простору, через те що герої раптово міняються сторонами в просторі. До прикладу, в кадрі діалога між двома персонажами, якщо один знаходиться ліворуч, а інший праворуч, їхнє положення у кадрі залишається незмінним при зміні ракурсів. Це дозволяє глядачеві легко стежити за розмовою, підтримуючи природний ритм сцени. Але в свою чергу, якщо порушити дане правило в тій самій сцені різкий

перехід камери на інший бік може створити ефект, ніби персонажі дивляться в одному напрямку замість того, щоб дивитися один на одного. У фільмі Квентіна Тарантіно «Кримінальне чтиво» під час розмови Вінсента Веги (Джон Траволта) та Мії Воллес (Ума Турман) у ресторані камера залишається на одній стороні осі, що дозволяє глядачеві комфортно стежити за розмовою.

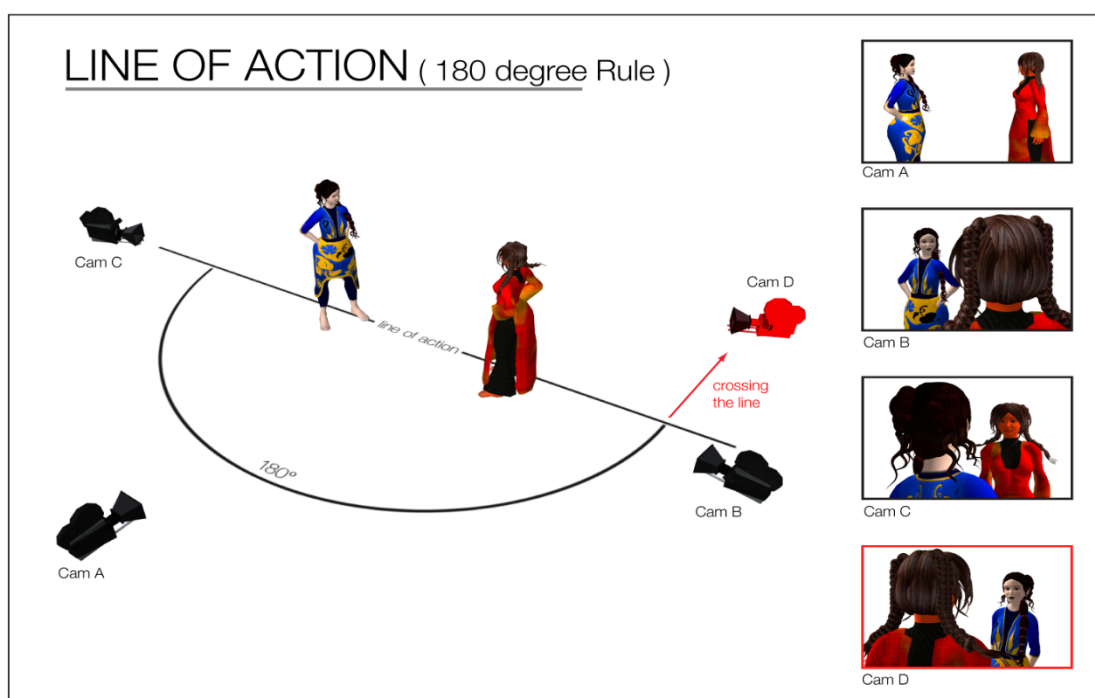

Рис. 2.1 Правило 180 градусів, за К. Клеменсом [67]

Згадаємо фільм «Володар перснів: Хранителі Персня», а саме сцену де Фродо й Арагорн розмовляють біля вогнища, оператор дотримується правила 180 градусів: між героями уявна лінія, камери розташовані з одного боку цієї осі. Це дозволяє глядачу зберігати просторову орієнтацію, тобто Фродо завжди знаходиться праворуч, а Арагорн – ліворуч. Такий прийом також може застосовуватися навмисно, для того щоб створити психологічну напругу чи хаос. Нашарування та створення глибини, оскільки кінематограф вважається двовимірним мистецтвом, тому його важливим завданням є створення ілюзії глибини. Це досягається завдяки розподілу простору у кадрі на передній план, середній план і фон. Різна зміна планів, додає кадру об'єму і увиразнює його. Наприклад, розміщення об'єкта на передньому плані з ефектом боке зосереджує

увагу глядача на головному персонажі чи дії. Дуже часто такий прийом ми бачимо в драматичних кадрах [67].

Таким чином, підсумуємо, що композиція кадру є важливим інструментом, вона не тільки увиразнює сцену, а й безпосередньо впливає на сприйняття історії глядачем. Як правильна композиція, так і неправильна, виконують свої ролі та викликають в аудиторії необхідні режисерові емоції.

2.2 Звукові ефекти як засіб емоційного впливу

Звук може викликати напругу чи дарувати радість. Українські кінослідники В. Скуратівський та В. Андрієнко у праці «Специфіка звукових ефектів в ігровому кіно» [19, с. 204–212] зазначають, що фільм першочергово сприймаються як візуальне мистецтво, про те саме звук виконує основну роль в відображенні атмосфери і емоційного забарвлення сцени. Згідно з думкою авторів, звук на підсвідомому рівні формує сприйняття сцен, змушуючи глядача реагувати не тільки емоційно, але й фізично, тобто підвищувати серцебиття чи викликати тривожність. А якщо звукового супроводу немає, то глядач у своїй уяві сам може його додати, тобто якщо ми бачимо, як хтось починає стискати папір, то в нашій голові ми вже уявляємо його шум або бачимо процес наливання в склянку води, ми вже так чуємо цей звук.

Автори згаданої нами праці вказують, що звукові ефекти у відео використовуються для:

- посилення реалізму – наприклад, звук дощу чи вітру допомагає глядачеві відчувати природну атмосферу сцени;
- підсилення динаміки подій звуки вибухів, пострілів або швидких ударів підвищують рівень напруги. Звуки тиші використовуються для створення драматичної паузи [19, с. 204–212].

Звуки для відео можуть бути як і реальними, так і штучно створеними. Тишу, шарудіння листя чи спів пташок ми можемо записати і в польових умовах. Але з розвитком технологій навіть записи природних звуків піддаються обробці.

До того ж, такі ефекти легко зімітувати за допомогою підручних матеріалів. Наприклад, звук грому можна зробити за допомогою фольги. Музичні композиції найбільше впливають на загальне сприйняття контенту та здатні створити настрій впродовж перегляду всього ролика. Слід зазначити, що для кожного сюжетного повороту характерні свої критерії музичної композиції. Так, наприклад, напружена мелодія, може змусити глядача співчувати герою фільму. Або через неї ж в нього можуть піти мурахи тілом. І не слід забувати, що іноді тиша може бути потужнішим інструментом впливу, ніж вибухи. Перед кульмінаційним моментом тиша посилює напругу.

Розглянемо типи музичного супроводу в кіно. Науковці Н. Бондарець, В. Гуменчук і В. Петрик у роботі «Гармонія та дисонанс: аналіз використання музичного супроводу для посилення емоційного впливу в сучасному кінематографі» виділяють такі основні типи музичного супроводу в кіно:

- традиційний оркестровий супровід – використання традиційного оркестру для створення епічної та драматичної атмосфери;
- сучасний електронний супровід – для створення унікального звучання використовують синтезатори та згенеровані комп'ютером звуки;
- комбінований супровід – для комплексного звучання об'єднують оркестровий та електронний супроводи;
- дієгетична музика – частина світу фільму, яку чують не лише глядачі, а й персонажі;
- недієгетична музика – музичний супровід, що відтворюється лише для глядача і не має взаємодії з персонажами;
- використання популярних пісень – прийом, що використовується для того щоб викликати у глядача певні спогади і ностальгічні почуття [2, с. 77–82].

Отже, звук у кіно відіграє ключову роль. Він створює атмосферу та передає емоційне забарвлення сцени. Аналіз праць дослідників показав, що різні звукові ефекти по-різному впливають на емоційні реакції глядача. Так само як і музичний супровід, і залежно від його типу він змінюється і вплив на аудиторію.

2.3 Аналіз сучасних технік створення емоційного контенту на прикладі відеоролика «Тепловий зір»

Для аналізу поєднання технік ми обрали відеоролик, опублікований у телеграм-каналі «Ветерани Космічних військ» [55]. Основним критерієм нашого вибору є те, що у цьому відео ми можемо побачити вдалий приклад гармонійного поєднання зображення та звуку, що дає змогу комплексно дослідити, яким чином поєднання цих елементів, впливає на емоції аудиторії. Проаналізуємо відеоролик «Тепловий зір». Креативний текст і гарна ідея, не дають вимкнути відео, його хочеться додивитися до кінця. Перший аспект, що вимагає виділення це використання ритмічної музичної структури, що побудований на повторюваному звуковому пульсі, що в свою чергу певним чином нагадує серцебиття. Такий прийом є поширеним в психоакустичних техніках, які за даними дослідників Л. Тан, П. Пфордрешер, Р. Харі [50] впливають на емоційне залучення глядача, яке досягається за допомогою несвідомої синхронізації. Слухач з перших секунд відео реагує на такий ритм тілесно, що підсилює емпатичний ефект.

Наступне що слід виділити, світлові акценти та візуальні ефекти, які працюють в синергії з ритмом. За рахунок підсвічування деталей, зокрема облич і фрагментів простору, це формує естетичну єдність та підвищує драматизм, який є досить важливим закликом до дії, донатити на збір. За рахунок використання цих технік відео стає не просто інформативним, а емоційно навантаженим, що є відповідає сучасним трендам у створенні відеоконтенту.

Важливу роль відіграє також динамічний монтаж. Зміна планів, від загальних до середніх і крупних, дає змогу вибудувати ритм та передати простір в якому перебувають герої. Кожен план в даному відеоролику виконує свою важливу функцію. Загальний план окреслює контекст, середні план передає дію, яка відбувається на екрані, а крупні – фіксують емоції та акцентують увагу на деталях, які мають символічне значення, показ різних окулярів прямо каже про сенс відео, збір на тепловізори. Загалом весь ритм монтажу сприяє побудові

емоційної динаміки, а також чітко підтримує інтерес глядача протягом усього відеоролика.

Музика та відео в ролику поєднані таким чином, що переходить між планами майже не відчутні глядачеві. Це створює ефект синхронної взаємодії, що забезпечує значно сильніший емоційний ефект.

Основним посилом відео є заклик підтримати збір коштів на потреби військових, що потребує необхідності створення контенту, що буде не тільки інформувати, а й мотивувати до дії. Успішність використаних технік пояснюється тим, що монтаж відео та звуку мають працювати на спільну мету, викликати в глядачів емоцію, викликати емпатію та стимулювати донатити.

Отже, використання відповідного музичного оформлення, грамотної зміни планів, якісного світла та акцентів на деталях робить відео емоційно насиченим і ефективним. Це приклад якісного контенту, який створює потужний вплив на глядача, залучаючи його увагу до суспільно важливих тем. Можна зробити висновок, що відеоролик «Тепловий зір» є чудовим прикладом гармонійного поєднання світлових ефектів, зйомки, монтажу та написання правильного звукового фону. Воно створює потужний емоційний ефект і дає можливість ефективно досягти мети. Цей відеоролик є вдалим прикладом того, як сучасні медіа можуть використовувати правильний монтаж для залучення людей до важливої мети.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі досліджено монтаж відео і звуку з точки зору, а також вплив правил і прийомів монтажу відео на глядача. Проаналізувавши працю американського дослідника К. Клеменса, можна підсумувати, що композиція кадру є основним елементом кіномистецтва, що впливає на сприйняття і емоційний стан глядача. Завдяки правильному розташуванню об'єктів у кадрі, світловим ефектам, змінам ракурсу можна створювати глибокі емоційні відчуття, викликати в глядача відчуття драматизму, або, навпаки, відчуття гармонії і

спокою. Нами проаналізовано праці українських дослідників у сфері звукового образу. З них ми дізналися, що звук у кінематографі є не менш важливим елементом, ніж візуальний ряд. Він може формувати атмосферу, викликати емоції та навіть іноді впливати на фізичні реакції глядача. Для показу реалістичної сцени чи драматичної зазвичай використовується відповідний звуковий супровід. Використання звукових ефектів, музики та тиші вимагає розуміння не лише технічних аспектів, а й глибокого усвідомлення психології глядача. Це робить кіно справжньою емоційною подорожжю. Також звукові ефекти – це особлива мова, що розкриває емоційний сенс кінематографічного образу.

РОЗДІЛ 3

ТЕХНІКА ВІДЕОМОНТАЖУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРАЗНОСТІ В СУЧАСНОМУ КОНТЕНТІ

3.1 Монтаж як маніпуляція: вплив порядку кадрів на інтерпретацію подій

Згідно з нашим визначенням, монтаж у широкому розумінні – це поєднання візуального та звукового образів для впливу на емоції глядача. У більш вузькому сенсі, монтаж відео – це алгоритм відбору найкращих кадрів, склеювання їх в одне цілісне відео та його експорт у потрібний формат. Монтаж має свою особливу мову, що за допомогою кадрів формує темп і ритм кінообразів. Саме завдяки монтажу режисер має змогу керувати часом, простором, динамікою дії та емоціями глядача. За допомогою монтажу можна створити на екрані ілюзію реальності, необхідну для того, щоб виразити авторський задум.

Такі видатні режисери як Сергій Ейзенштейн і Олександр Довженко дали поштовх для трансформації кіномистецтва, перетворивши його на справжній вид високої творчості. Саме ці режисери вплинули на сучасне розуміння кадру як базової одиниці кіномови. Як зазначається в літературознавчій енциклопедії, кадр це один з багатьох фотографічних зображень у відео (в мультфільмі – один з малюнків) [9]. Монтажний кадр, в свою чергу, елемент відео, що фіксує окремий момент руху чи дії та є базовою одиницею побудови аудіовізуального наративу. Окремо варто виокремити поняття вирізаного кадру – це короткий кадр, що перериває перебіг основних подій з метою показу деталей, об'єктів чи фону, які доповнюють сюжет. До прикладу, в деяких сценах може використовуватись вставлений кадр з годинником, що підкреслить важливість часу в цій сцені. Тобто, кожен кадр виконує важливу роль в сприйнятті повідомлення закладеного в той чи інший відеоролик.

У процесі створення відеоконтенту порядок кадрів відіграє суттєву роль у формуванні змісту та емоційного сенсу контенту, тому що завдяки монтажу кадри

поєднуються не тільки послідовно, а й таким чином, щоб викликати в реципієнта реакцію. У свою чергу, порядок кадрів може створити ефект флешбеку, змінити перебіг подій; викликати нові асоціації; підсилити драматизм сцени; створити необхідне сприйняття глядачем героя.

Крім поняття кадру, для розуміння кіномови важливе поняття плану. Широкий, середній, крупний та дуже крупний плани – це не тільки техніка зйомки, а й мова, що передає зміст і дає змогу керувати емоціями глядача. Плани у кіно дають змогу впливати на сприйняття реципієнтом простору, змінити фокус уваги та збільшити рівень емоційного залучення.

Відомий американський теоретик та історик кінематографа Д. Бордвелл в своїй праці «Нарація у художньому фільмі» (*Narration in the Fiction Film*) описує такі плани:

– *широкий план*, що зображує загальний огляд події чи локації, дає змогу глядачеві зорієнтуватися в просторі та задати потрібний режисерові настрій. Зазвичай, такі кадри використовуються на початку сцени:

– *середній план*, що показує в кадрі одного чи двох головних героїв, дає чітко зчитати мову тіла героя. Середній план вважається найбільш вдалим для діалогів, інтерв'ю та сцен, що потребують зображення обличчя чи дії героя;

– *крупний план*, що, в свою чергу, робить більший фокус на якомусь предметі чи обличчі, повністю заповнюючи ним кадр. Крупний план передає закладені режисером емоції: страх, радість, біль, розгубленість, тощо. За допомогою таких планів глядач наближається до персонажа. До прикладу, в фільмі «Джокер» 2019 року режисера Тодда Філіпса [84] у сцені, де Хоакін Фенікс перед початком свого виступу дивиться на себе в дзеркало, камера зосереджується на його обличчі крупним планом, актор робить спробу посміхнутись, піднімаючи кутики губ пальцями. Саме такий кадр дає змогу передати внутрішню боротьбу героя. Ніби ззовні він радіє, але в його очах глядач бачить біль і розпач. Без жодного висловлювання ми розуміємо емоції героя;

– *екстремально крупний план*, що зазвичай зображує очі, тремтячі пальці чи краплі поту для підсилення емоційного сприйняття кадру глядачем. Так, у сцені

з «Гри престолів» [69] Джон Сноу, перед початком битви з бастардами, виходить на поле бою й бачить, як стріла влучає в його молодшого брата Рікона. Глядачеві показують екстремально крупний план того, як розширюються його зіниці. Хоч кадр не зображує нічого крім очей, він передає великий спектр емоцій – гнів, відчай, безсилля;

– *план з-за плеча* зображує об'єкт на середній або близькій відстані. Такий план створює ефект ніби ви підглядаєте за тим як герой взаємодіє з предметом чи іншим героєм [28].

У своїй праці «Класифікація типів та прийомів монтажу за принципом мотивації зміни кадру» В. Марченко та Ю. Помазков виділили основних дослідників, які в своїх роботах описали типи монтажу, і те як вони впливають на сприйняття глядачем режисерського задуму [16]. Одним із таких дослідників був угорський теоретик кіно Бела Балаж, який у своїх працях створив таку класифікацію монтажних прийомів. Проаналізуємо кожен з прийомів.

Монтаж порівнянь - принцип цього монтажу базується на співставленні кадрів, які ми можемо порівняти одним між одним. До прикладу, мультфільм «Волл-І» режисера Ендрю Стентона [82], ми спостерігаємо за фрагментами старого мюзиклу, який зображує щасливих людей, і на протиположному – покинуту і забруднену Землю.

Монтаж напрямків завдяки зміні ракурсу чи куту зору, впливає на сприйняття простору. У фільмі «Володар перснів: Братство персня» режисера Пітера Джексона [71] під час бою глядач має змогу спостерігати за частою зміною ракурсів: вигляд згори, фронтальний план, камера за плечем. В цій сцені такий тип монтажу підкреслює хаос та динаміку. Для того щоб кадри створювали алегорії, метафори використовується інтелектуальний монтаж. Фільм «Реквієм за мрією» режисера Даррена Аронофскі [68] через чергування сцен з вживаннями наркотиків та звичайних побутових речей, створює метафору руйнування свідомості, не прямо вказуючи на неї а через символічні образи.

Прийом нелінійного зворотного монтажу є унікальним тим, що кардинально порушує хронологічну послідовність оповіді. Тобто події

висвітлюються в зворотному порядку, де кожна наступна сцена пояснює попередню. Така структура дає глядачеві змогу не просто спостерігати за сюжетом, а й реконструювати його. Цей прийом є не тільки технічним, він стає візуальним втіленням процесу мислення героя. Прикладом ефективного використання нелінійного зворотного монтажу є фільм «Мemento» режисера Крістофера Нолана [78]. У кінофільмі події подані у зворотному хронологічному порядку: кожна нова сцена розгортається перед попередньою за часом. Така побудова сюжету відображає психологічний стан головного героя Леонарда, який страждає на короткочасну амнезію.

Ритмічний монтаж тісно пов'язаний з музичною чи декоративною основою. Прикладом такого монтажу, слугує фінальна сцена з фільму «Месники: Завершення» Режисерів Ентоні та Джо Руссо [79]. Під час фінальної битви кожен удар, рух чи вибух монтується під музичний супровід. Темп кадрів змінюється в залежності від кульмінаційних моментів.

Формальний монтаж, полягає у візуальному контрасті різних форм, як, наприклад, зіставлення крил вітряка та рулетки в казино. Прикладом формального монтажу є сцена з фільму «Хрещений батько» режисера Френсіса Форда Копполи [74] у фінальній сцені, де охрещують новонародженого, паралельно змонтовані сцени вбивств ворогів Майкла Корлеоне. Монтаж створює контраст між церковною церемонією та сценами насильства. Контраст між святістю і гріхом, світлом і темрявою, досягається не через сюжетну логіку, а через зіставлення образів і ритмів.

Коли глядач має змогу ніби «зазирнути в очі героя», використовується *суб'єктивний монтаж*. Такий прийом не лише здатен сформувати ілюзію участі у подіях, а й змінює способи сприйняття простору та часу в кадрі. Фільм «Хардкор» режисера Іллі Найшуллера [77] повністю знятий від першої особи, що створює ефект втілення в шкіру головного героя фільму. Під час перегляду камера набуває ролі «зорового органу» персонажа, тому глядач чітко сприймає будь-які рухи, тремтіння, зміни фокусної відстані чи раптові повороти стають не лише технічними прийомами, а елементами психологічної характеристики.

Суб'єктивний монтаж також зумовлює нову форму драматургії: напруга й емоційна динаміка зростають через постійне відчуття непередбачуваності та обмеження огляду, адже глядач бачить лише те, що бачить герой.

Гіпермонтаж - це прийом у кіномонтажі, який полягає в надшвидкій зміні дуже коротких кадрів. Його часто використовують для передачі інтенсивного психологічного чи фізичного стану персонажа: паніки, наркотичного сп'яніння, ейфорії, шоку. Відомим прикладом використання цього монтажного прийому є фільм «Реквієм за мрією» режисера Даррена Аронофскі [68] в якому ця техніка застосовується під час сцен вживання наркотиків. Глядачеві демонструється серія ультракоротких зображень що включають в себе підготовку ін'єкції, розширення зіниць, ритмічне дихання, потрапляння крові в шприц та інші сенсорні деталі.

Монтаж напруги через відсутність музики полягає у свідомому уникненні музичного супроводу з метою посилення емоційного впливу сцени. Знаковим прикладом такого підходу є фільм «Птахи» режисера Альфреда Гічкока [70]. У ключових сценах нападу, зокрема, режисер цілком відмовляється від традиційного музичного супроводу. Замість цього — лише гострі, неприродно підсилені звукові ефекти (крики птахів, шум крил, удари) у поєднанні з напруженим ритмом монтажу. Цей прийом дає змогу створювати атмосферу тривоги та дезорієнтації. Відсутність музики не дозволяє глядачеві «передбачити» розвиток подій — натомість він занурюється у безпосереднє й «сире» аудіовізуальне середовище сцени.

У *контрапунктному монтажі* зображення і звук суперечать одне одному. Він змушує глядача задуматись та стривожитись. Він спонукає глядача не лише сприймати сцену, а й інтерпретувати прихований смисл, який не лежить на поверхні. Камера може показувати посмішку персонажа, проте фоновий звук формує зовсім інший емоційний контекст, на фоні звучить трагічна або тривожна музика. У цьому разі виникає конфлікт емоцій, що породжує новий смисл, недоступний за умови традиційного узгодженого монтажу. Завдяки цьому контрапунктний монтаж стає не лише художнім прийомом, а й інтелектуальним

інструментом, який впливає на спосіб мислення аудиторії, розширює смислові горизонти сцени (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Типи монтажу та їхній вплив на глядача, за результатами авторської класифікації на основі праці В. Марченка та Ю. Помазкова [16]

Тип монтажу	Суть методу	Приклад	Вплив на глядача
Монтаж порівнянь	Співставлення кадрів для створення контрасту	«Волл-І» – щасливе минуле vs. зруйнована Земля	Викликає емоційний дисонанс, активізує критичне мислення
Монтаж напрямків	Зміна ракурсів і кутів зору під час дії	«Володар перснів: Братство персня» – сцени бою	Посилює динаміку, створює ефект присутності та хаосу
Інтелектуальний монтаж	Побудова метафор через символічне чергування кадрів	«Реквієм за мрією» – наркотики vs. побут	Створює глибокий підтекст, викликає тривогу та асоціативне мислення
Нелінійний зворотний монтаж	Сцени подано у зворотному хронологічному порядку.	«Мemento»	Глядач опиняється в тій самій когнітивній плутанині, що й персонаж з амнезією. Монтаж моделює його спосіб мислення.
Гіпермонтаж (hip hop montage)	Надшвидка серія ультракоротких кадрів (2–3 кадри/секунда), що фіксують сенсорні деталі.	«Реквієм за мрією»	Створює ефект зміненого стану свідомості. Глядач відчуває психофізіологічний тиск.
Монтаж напруги через відсутність музики	Повна відмова від музики в напружених сценах.	«Птахи»	Відсутність музики дезорієнтує глядача, посилює тривожність.
Ритмічний монтаж	Синхронізація візуального ряду з музикою або ритмом	«Месники: Завершення» – фінальна битва	Підсилює емоційний вплив, викликає напругу чи піднесення
Формальний монтаж	Контраст форм для візуальної гри	«Хрещений батько»	Привертає увагу до символів, створює нові асоціації

Тип монтажу	Суть методу	Приклад	Вплив на глядача
Суб'єктивний монтаж	Камера від першої особи, погляд очима героя	«Хардкор»	Створює повне занурення, ефект особистої участі в подіях
Контрапунктний монтаж	Суперечність між звуком і зображенням	Усмішка героя ↔ трагічна музика	Викликає емоційний дисонанс

Як зазначають В. Марченко та Ю. Помазков, класифікація Б. Балажа є не цілісною. Через те що, він поєднав в одній групі прийоми монтажу, які базуються на ідентичних принципах поряд з тими, які складаються з зовсім іншої основи. І основним мінусом такої класифікації є відсутність оповідального монтажу, який є ключовим у монтажі голлівудських фільмів.

Тому дослідники створили класифікацію, яка адаптується до нових форматів і технологій. Вона дає змогу системно проаналізувати як традиційне кіно так і відео ігри, відштовхуючись від закладеної мотивації зміни кадру.

Таким чином, запропонована В. Марченком і Ю. Помазковим класифікація типів та прийомів монтажу описує три рівні, які тісно взаємопов'язані між собою.

На першому, функціональному рівні, дослідники виділяють три основні функції, які визначають мету відеоролика:

– *Оповідальна функція* вона забезпечує плавне і логічне зображення сюжету. Даний тип монтажу є не помітним для ока глядача, його мета створити між кадрами зв'язок, що підтримує історію і не відволікає увагу. Він зберігає хронологію, причинно-наслідкові зв'язки, просторову та часову відповідність.

– Наступною дослідники виділили *функцію зіставлення* зміна кадру мотивується порівняннями, метафорами, які формують новий зміст, якого не було в окремо знятих кадрах. Такий тип монтажу апелює до асоціативного мислення глядача.

– *Роз'єднувальна або шокуюча функція* спеціально порушує логіку, ритм чи очікування глядача. Такий тип монтажу викликає психофізіологічну реакцію, раптові зміни кадрів, контраст за змістом чи стилістикою та руйнування очікувань

створюють ефект дезорієнтації, збудження уваги й емоційної напруги. Такий монтаж часто використовується для підсилення драматичних або травматичних моментів, демонстрації суб'єктивних станів чи створення атмосфери хаосу. Його мета - не пояснити, а вплинути на глядача і зробити сцену максимально відчутною.

Другий або мотиваційний рівень деталізує причини того чи іншого монтажного переходу - від зміни точки зйомки до порушення хронології, переходів у простір або час. На цьому рівні визначається, чому саме кадр змінюється у конкретний момент і який смисловий або емоційний ефект закладений у таку зміну.

Для *оповідальної функції* мотивація монтажу ґрунтується на прагненні забезпечити логічність і послідовність екранної дії. Вона включає зміну точки зйомки для уточнення простору, варіативність крупності плану для того щоб з акцентувати увагу на важливих деталях, перемикання між подіями, що відбуваються паралельно. До цього ж рівня належать флешбеки та флешфорварди, що дозволяють впорядковувати хронологію, а також прийоми деталізації - перехід від загального плану до окремого елемента, який уточнює зміст епізоду.

У межах *функції зіставлення* монтажні переходи мотивуються потребою створити новий смисл шляхом взаємодії образів. Зміна кадру може бути зумовлена їхньою схожістю, контрастом, формою або іншими ознаками, що вибудовують метафоричні чи алегоричні паралелі. У такому випадку монтаж стає інструментом вироблення значень, набути форми гіперболи, оксюмору чи інших монтажних тропів, які змушують глядача мислити асоціативно. Такі прийоми спрямовані не стільки для розвитку сюжету, а для створення додаткового сенсу.

Роз'єднувальна функція передбачає зовсім іншу мотивацію - вона свідомо орієнтована на порушення очікувань і логічної структури сприйняття. Монтажні переходи у цьому випадку з'являються з метою дезорієнтувати глядача, викликати шоківий ефект або посилити психологічну напругу. Такий монтаж може порушувати внутрішню логіку сцени, вставляти кадри, що не мають очевидного

зв'язку з попередніми, створювати надмірно швидкий темп зміни зображень або обривати фрагмент на кульмінаційний момент. Мотивація полягає у провокуванні емоційної реакції, стимуляції уваги та формуванні у глядача стану неспокою чи напруження.

Третій рівень класифікації, запропонований В. Марченком та Ю. Помазковим, є *технічним*. Він охоплює конкретні прийоми та способи монтажу, за допомогою яких монтажер реалізує задум режисера та забезпечує практичне втілення функціональних і мотиваційних принципів попередніх рівнів. На цьому етапі відбувається матеріалізація художньої ідеї через вибір тривалості кадру, способу склейки, ритму, темпу та інших технічних параметрів, що формують остаточний вигляд аудіовізуального твору (рис.3.1).

Рис. 3.1 Ієрархічна класифікація типів та прийомів монтажу, за В. Марченком та Ю. Помазковим [16]

Таким чином, монтаж у сучасному контенті є не лише технічним етапом постпродакшну, а й повноцінним інструментом формування смислів, ритму та емоційного впливу на глядача. Навіть незначна зміна послідовності, тривалості або поєднання кадрів здатна кардинально трансформувати сприйняття сцени. Так,

використання гіпермонтажу у відеороликах здатне викликати у глядача ефект фізіологічного напруження і дезорієнтації. Застосування різних типів планів – від широкого до екстремально крупного – додатково підсилює емоційний ефект демонструючи, що створення відео це складна система знаків, де кожен візуальний і звуковий елемент має певне навантаження.

3.2 Вплив темпу і ритму монтажу на формування емоційної напруги

Як було зазначено в першому розділі у створенні контенту монтаж відіграє основну роль у формуванні емоційного впливу на глядача. Ритм і темп монтажу — це не просто технічні параметри, а художні засоби, які в свою чергу формують настрій, напругу, динаміку й емоційне навантаження відео.

У статті «Відеомонтаж: 10 неочевидних фактів про його навчання» відомого українського відеоблогера М. Тимофія сказано, що одним із ключових факторів емоційного впливу є ритм та темп монтажу, які впливають на сприйняття відеоконтенту [63]. Вони фактично визначають, як швидко або повільно програватиметься дія, як змінюються кадри та як вони впливають на атмосферу відео: швидкий темп може підвищити напруження та енергію, повільний – надати спокою та підкреслити важливі моменти.

Ритм монтажу – це певна закономірність чи варіативність у зміні кадрів, яка зазвичай будується на чергуванні планів (загальний – середній – крупний), звукових акцентах, діях персонажів або музичному супроводі. Він виділяє кульмінаційні моменти, або навпаки навмисно приховує їх. Монтажер після підбору тривалості кадру та їх комбінування, має змогу контролювати їх візуальний темп та підсилювати вплив розповіді на глядача. Саме завдяки взаємодії довгих і коротких кадрів, пауз та динаміки виникає той закладений режисером сенс, який реципієнт сприймає не тільки свідомо, а й інтуїтивно. У динамічних жанрах - зокрема бойовиках, трилерах, музичних кліпах, а також у коротких відеоформатах соціальних мереж, зазвичай, домінує швидкий темп

монтажу. Його визначними рисами є використання коротких кадрів тривалістю у межах 1-3 секунд, швидкі та майже непомітні переходи між планами без використання надмірної візуальної обробки, а також швидкий ритм, що створює відчуття напруги, тривожності або активної присутності у дії. Такий підхід дозволяє досягти емоційного залучення глядача, щоб максимально привернути його увагу до динаміки події, що відбувається в відео.

На противагу динамічному монтажу у драматичних, документальних або аналітичних відео переважає більш повільний монтаж. Він передбачає використання довших планів тривалістю від п'яти до десяти секунд і більше, що дає можливість глядачеві глибше зануритися в атмосферу сцени та уважніше спостерігати за діями й емоціями персонажів. Переходи між кадрами у таких творах є м'якими або майже непомітними, а інколи відсутні взагалі, що створює відчуття природності перебігу подій та підсилює ефект присутності. Значну роль відіграють розтягнуті паузи, які дозволяють акцентувати увагу на деталях середовища, підтекстах. Такий тип монтажу сприяє аналітичному осмисленню матеріалу, дає простір для рефлексії та формує емоційно стриману, але змістовно насичену манеру подачі.

Екшн-послідовності є важливою категорією в контексті темпу та ритму, це такі сцени, в яких панує динаміка й напруга. У них темп нарізки має ключове значення для передачі інтенсивності чи хвилювання. Проте як ритмічна та й темпова динаміка не виникають спонтанно, вони формуються через застосування певних монтажних прийомів, які в свою чергу впливають не тільки на технічну складову, а й на емоційний вплив на глядача. В. Процик у своїй роботі «Дослідження впливу технологій монтажу відео і звуку на сприйняття контенту глядачем» описав ці прийоми, розглянемо деякі з них.

Стрибокподібний монтаж (jump cut) та *уповільнене відтворення (slow motion)* вагомо впливають на сприйняття часу, ритму та емоційної насиченості відео. Кожен з прийомів впливає на темп оповіді, але в кардинально різних напрямках, перший - підсилює динаміку, а другий - тробить момент довшим в часі, створюючи акценти на деталях і емоціях. Зупинимось на кожному з типів.

Стрибкоподібний монтаж – це навмисне порушення монтажною безперервності, він прибирає частину зображення в межах певної сцени. Це спричиняє зсув в часі чи просторі, що для глядача виглядає як «стрибок». Такий прийом руйнує плавність перебігу дії та створює ефект фрагментованості, що сприяє появі відчуття дезорієнтації, тривожності або внутрішнього напруження. Стрибкоподібний монтаж часто використовується для підкреслення емоційного чи психологічного стану персонажа, зокрема його збудження, розгубленості, нестабільності або внутрішнього конфлікту. До прикладу, у фільмі «Реквієм за мрією» режисера Даррена Аронофскі [68]. У цьому фільмі стрибкоподібний монтаж активно застосовується в епізодах, пов'язаних із наркотичною залежністю героїв. Під час сцен уживання наркотиків монтаж навмисно порушує безперервність: частини дії ніби «випадають» із часової послідовності, що створює характерні «стрибки» у русі та зображенні.

Але не емоційним впливом єдиним, *jump cut* може стискати час, фокусувати увагу на ключових моментах, уникати зайвих повторюваних моментів. Та не слід забувати, що надмірне використання такого ефекту призводить до порушення логіки та дезорієнтації глядача.

У протизага *jump cut*, існує *уповільнене відтворення (slow motion)* такий прийом сповільнює дію, і дозволяє глядачеві довше спостерігати й глибше відчувати моменти. Такий прийом надає глядачеві можливість довше спостерігати за подіями в кадрі, глибше занурюватися в атмосферу сцени та емоційно переживати зображене. Уповільнений рух акцентує увагу на якихось візуальних деталях, зокрема на специфіці жестів, міміці та траєкторії руху об'єктів, водночас прийом здатен посилювати драматичний або психологічний ефект епізоду. Крім того, використання *slow motion* сприяє формуванню відчуття величності, епічності або естетичної завершеності окремих кадрів. Під час використання даного прийому при перегляді можна досягнути більшої емоційної залученості глядачів та змусити їх співпереживати ще більше. Про те не слід зловживати цим прийомом, через те що він може затягнути сюжет і не виправдати емоційного ефекту.

Сплит-монтаж (split edit), також його називають монтаж з асинхронним переходом аудіо та відео, його суть полягає в розділенні звукового і візуального компонентів монтажного переходу. На відміну від синхронного монтажу, такий тип передбачає, що один з елементів, чи то звук, чи то зображення, мають з'явитися раніше чи пізніше, що в свою чергу створює певний елемент очікування. Найпоширенішими формами такого прийому є *L-cut*, коли звук наступної сцени вводиться ще до її візуальної появи, та *J-cut*, за якого аудіоряд з попередньої сцени продовжує звучати вже після того як з'явилося нове зображення. Використання *L-cut* сприяє підготовці глядача до зміни простору або події, допомагає вибудувати більш керований емоційний стан і плавно або, навпаки, напружено перейти до наступного епізоду. Водночас *J-cut* дозволяє зберегти й продовжити емоційно-смісловий зв'язок між сценами, створюючи відчуття безперервності оповіді та плавного перетікання одного фрагмента в інший, що поглиблює нюансованість сприйняття розвитку подій.

Прискорений рух і таймлапс це прийоми монтажу, суть яких полягає у збільшенні швидкості відтворення відео або послідовності кадрів, завдяки цьому досягається ефект швидкоплинності часу.

Прискорений рух найчастіше застосовується з метою комічного або умовно-узагальненого відтворення подій, що тривають впродовж значного проміжку часу, надаючи зображенню додаткової енергійності та ритмічної насиченості. Такий спосіб репрезентації підсилює відчуття напруження та динаміки, концентруючи увагу глядача на загальній зміні ситуацій, а не на їхніх дрібних деталях.

Таймлапс, у свою чергу, є спеціальним методом фіксації зображення, за допомогою якого окремі кадри знімаються через визначені часові інтервали, а під час відтворення поєднуються в пришвидшену послідовність. Це дає змогу візуалізувати процеси, непомітні для безпосереднього спостереження у реальному часі, зокрема поступові зміни природних або міських ландшафтів, рух небесних тіл, зміну освітлення чи пір року, перетворюючи повільні трансформації на виразний та наочно зрозумілий для глядача візуальний наратив [60].

Ці способи потребують ще попереднього планування, ще на етапі зйомки. Обидва способи вимагають попереднього планування на етапі зйомки. У процесі монтажу сенсове навантаження таких елементів посилюється завдяки музиці чи звуковим ефектам. Спробуємо класифікувати монтажні прийоми та їхній вплив на глядача за на основі праці В. Процика (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.2

Монтажні прийоми та їхній вплив на глядача за результатами авторської класифікації на основі праці В. Процика [60]

Монтажний прийом	Опис та особливості	Приклад/Тип	Вплив на глядача
Стрибкоподібний монтаж (Jump cut)	Навмисне порушення плавності, вирізання частин сцени, що створює стрибки у часі або просторі	«Реквієм за мрією»	Дезорієнтація, внутрішня тривога, акцент на психоемоційному стані, стискання часу
Уповільнене відтворення (Slow motion)	Сповільнення дії, акцент на деталях, емоціях, рухах	Часто використовується у драмах, бойовиках	Підсилення драми, залучення, емоційна глибина, епічність
Спліт-монтаж (Split edit)	Асинхронне поєднання відео та звуку: звук чи відео з'являються раніше або пізніше	L-cut / J-cut	Створення очікування, плавні переходи, психологічна підготовка до зміни сцени
Прискорений рух	Прискорене відтворення подій у реальному часі	Напр. сцена з хаотичними діями	Комічний ефект, стислий показ подій, підсилення енергійності або абсурдності
Таймлапс (Timelapse)	Серія кадрів, знятих з великою паузою, змонтована в швидкій послідовності	Природні явища, плин часу	Відчуття швидкоплинності, масштабу, ефект "великого плану життя", поетичність образу

Усі описані монтажні прийоми дають змогу режисерові керувати ритмом, часом і сприйняттям екранної дії. Кожен з них виконує окрему функцію. Але їхнє свідоме й доцільне використання дозволяє не лише урізноманітнити розповідь, а й викликати у глядача певний спектр емоцій.

Також в умовах сучасної цифрової трансформації штучний інтелект посідає важливе місце в кожній сфері нашого життя. Як зазначає український дослідник В. Цисарський у своїй роботі «Особливості, проблеми та перспективи використання штучного інтелекту в сучасному мистецькому просторі: письменництво, образотворче мистецтво, озвучування, нейромережі» здатні обробляти великі обсяги даних, знаходити в них закономірності і мають можливість навчатися на прикладах [22]. Тому оминати увагою сучасні підходи для відео, просто неможливо. Як відомо, застосування алгоритмів штучного інтелекту значно спрощує монтаж, вони здатні допомагати у відборі найвдаліших фрагментів, синхронізації аудіо- та відеорядів, корекції кольору, стабілізації зображення, а також у створенні складних візуальних ефектів.

Отже, взаємодія традиційних технік і впровадження інноваційних технологій дає змогу сформувати новий більш якісний рівень створення медіаконтенту.

Висновки до розділу 3

У цьому розділі ми розглянули монтаж як основний інструмент вираження авторського задуму, який формує не тільки розповідь, а й впливає на емоції глядача при перегляді. Монтаж має змогу керувати як часом так і простором. Як було описано на прикладах із сучасних фільмів, вибір плану і порядку кадрів впливає на створення певної метафори чи ілюзії, на співчуття до героя і будувє смислові зв'язки між сценами.

Нами проаналізовано різні види планів такі як широкий, середній, крупний, екстремально крупний, і в залежності від закладеної режисером драматургії виконують певну функцію.

Ми показали, що штучний інтелект уже давно перестав бути лише науковою фантастикою на сьогоднішній день його активно в монтажі та покращенні якості контенту. Їх здатність до навчання, адаптації та творчої обробки даних робить ШІ не просто інструментом, а справжнім співтворцем у медіапросторі майбутнього.

Нами створено авторську класифікацію типів монтажу та їхній вплив на глядача та наведено схематичну ієрархію класифікації типів та прийомів монтажу за В. Марченком та Ю. Помазковим, яка базується на трьох рівнях: функціональному, мотиваційному та технічному. Дана структура дає змогу більш точно аналізувати як традиційні кінематографічні фільми так і відеоблоги, відеоігри. Такі техніки, як *jump cut*, *slow motion*, *split edit*, таймлапс чи прискорений рух, не тільки технічні процеси в монтажі, а й виразні художні засоби. Наприклад, *jump cut* передає тривогу персонажа чи дає змогу пришвидшити оповідь, тоді як *slow motion* звертає увагу реципієнта на емоційно важливих моментах.

На основі проведеного нами дослідження можна дійти висновку, що темп і ритм монтажу створюють емоції у глядачів. Швидкі переходи між кадрами створюють напругу, натомість безперервні кадри створюють спокійне та глибоке відчуття від перегляду.

РОЗДІЛ 4

АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ МОНТАЖ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ: ТЕХНІЧНІ ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СПРИЙНЯТТЯ МЕДІАКОНТЕНТУ

4.1 Психоакустичні відмінності чоловічого та жіночого голосів

У процесі сприйняття контенту не тільки його зміст, а й акустичні характеристики голосу, виконують важливу роль у формуванні враження про мовця. Чоловічі та жіночі голоси відрізняються не лише за фізіологічними аспектами, але й на рівні психоакустичного сприйняття.

Українська дослідниця А. Хижняк у своїй роботі «Голос у структурі звукового образу театру і кінематографу другої половини XX ст. – початку XXI ст.» описує психоакустику як вузькоспеціалізовану галузь, яка досліджує те як люди сприймають звуки з точки зору психології та фізіології [20]. Головною метою науки є проаналізувати як слухова системи людини обробляє звукову інформацію, через фізичні і психологічні характеристики. Психоакустика досліджує ці аспекти через висоту, гучність, джерело звуку.

Ці знання допомагають режисерам впливати на сприйняття, знаходять практичне застосування в багатьох сферах: від професійного звукозапису та аудіотехніки, до медицини й створення слухових апаратів. Науковці, що працюють у межах цієї галузі, поєднують знання з акустики, психології, фізіології та суміжних дисциплін для глибшого розуміння того, як звук впливає на людське сприйняття.

Також у створенні контенту важливо розуміти, які хвилі звуку здатні сприймати людські вуха, про це зазначили українські дослідники Ю. Копистинський, В. Баланюк і О. Лавренюк у роботі «Вплив звукових ударних хвиль на дисперсні системи» вказують, що звук - це фізичне явище, яке виникає в результаті коливань частинок у пружному середовищі (газоподібному, рідкому або твердому), що поширюються у вигляді хвиль [12]. У більш зрозумілому понятті це те що ми сприймаємо органами слуху. Вуха людей сприймають звуки в діапазоні

приблизно від 16 Гц до 20 кГц, а звуки менше цих граничних норм, не викликають жодних слухових відчуттів, але мають фізіологічний вплив.

Як жіночі так й чоловічі голоси мають не тільки акустичні особливості, а викликають у глядачів асоціації. Український дослідник Олексій Фомиця в своїй роботі «Дикторський голос у радіорекламі як засіб психоакустичного впливу на свідомість людини» описав, що низький чоловічий голос асоціюється з авторитетом, а високий жіночий – з турботою [65]. Саме тому голос у сприйнятті контенту, змінює не тільки інтонацію повідомлення, а й визначає емоційне ставлення глядача до нього.

Психоакустичні відмінності між жіночим і чоловічим голосами зумовлені як анатомо-фізіологічними характеристиками, так і сформованими очікуваннями слухача. Через те що чоловіки мають довшу гортань і товщі голосові зв'язки, за спектром вони мають змогу робити глибші і ширші голоси, такий голос сприймається як надійний. Наприклад, у багатьох військових чи драматичних фільмах головного героя зображують з глибоким, стриманим чоловічим голосом, з низьким діапазоном. Такий голос використовується для підсилення авторитету персонажу в очах глядача.

У той час як жіночі голоси, через вищу частоту основного тону, звучать вище – тонко, дзвінко, часто асоціюються з ніжністю. Наприклад, у романтичних комедіях, зазвичай є героїня з дзвінким, виразним голосом такий голос легко запам'ятовується, додає образу легкості, життєрадісності й щирості.

Дослідження показують, що чоловічий голос звучить на октаву нижче, ніж жіночий, і це впливає на когнітивну обробку звуку, тобто ми по-різному розрізняємо і довіряємо голосам, залежно від статі.

Саме через це в контенті вибір голосу від баса до сопрано, є не тільки естетичним рішенням, а й стратегічним. Слухач несвідомо зчитує з тембру не лише стать диктора, а й соціальні маркери: статус, впевненість, емоційний стан.

Як зазначає О. Фомиця, в іміджевих аудіороліках частіше спостерігається використання низьких чоловічих голосів [65]. Такий вибір, на думку дослідниці, є досить логічним, оскільки, як показують дослідження психологів із

Нортумбрійського університету, що низькі чоловічі голоси (близько 96 Гц) сприймаються слухачами як домінанті та як ті які належать дорослим і досвідченим мовцям.

Дитячий голос, у свою чергу, має потужний психоакустичний вплив на глядача. Тому що високий тон, менший об'єм гортані та емоційна частота звучання активують у слухача зону емпатії, захисту та довіри. Це пояснює, чому дитячі голоси часто викликають у глядача емоційну відкритість і навіть зворушення, незважаючи на зміст сказаного повідомлення.

У відеоконтенті це використовується як інструмент впливу. У рекламі — для виклику теплоти та довіри до бренду, в соціальних роликах — для підсилення важливості теми (зокрема, у зверненнях до проблем війни, екології, медицини). У художньому кіно чи анімації дитячий голос може служити як метафора невинності, чесності або наївної мудрості.

Як зазначає В. Цисарський у своїй праці «Особливості, проблеми та перспективи використання штучного інтелекту в сучасному мистецькому просторі: письменництво, образотворче мистецтво, озвучування» сучасні технології озвучення переживають стрімкий розвиток завдяки інтеграції штучного інтелекту [22]. Та водночас не слід забувати, що відтворення людського голосу вимагає не тільки правильного звучання, але й потребує правильної інтонації, емоції та темпу. Дослідник зазнає, що перші кроки в цьому напрямку були зроблені у 2000 році в рамках проєкту Vocaloid, започаткованого Кенмоті Хідеакі в Університеті Помпеу Фабра (Іспанія). Його найвідоміше втілення – віртуальна співачка Хацуне Міку – стало культурним феноменом. Вона довела, що голос створений штучним інтелектом може озвучувати не тільки текст, а й емоційно залучати аудиторію.

Подальші розробки впровадили нейромережі, що аналізують повні записи людського мовлення з усіма його нюансами. У свою чергу, це дало змогу досягати високого рівня натуралістичності.

Особливе місце у процесі озвучування, за словами В. Цисарського, посідає технологія *Adobe VoCo* (2016), яка демонструє можливість синтезу голосу без

попередніх годин записів — достатньо кількох секунд аудіо [22]. Ці технології допомагають заощаджувати і час і ресурси. Проте, при використанні цих технологій важливо зберігати оптимальне співвідношення між автоматизацією та творчим контролем людини, оскільки це є ключовим чинником позитивного розвитку. У довгостроковій перспективі успішність студій дубляжу та озвучення визначатиметься їхньою здатністю органічно інтегрувати технологічні інновації зі збереженням високого рівня творчої майстерності.

Застосування нейромереж у синтезі мовлення значною мірою змінює те, як людина сприймає контент. Автоматизовані голоси нового покоління, здатні відтворювати навіть легкі емоційні відтінки, викликають у слухача більше емпатії й формують відчуття «живого» контакту, навіть якщо перед ним лише штучний інтелект. Однак, коли згенерований звук звучить монотонно це викликає в реципієнта відчуження або недовіру. Як доводять дослідження слухачі підсвідомо оцінюють не сам сенс повідомлення, а те як він звучить (рис. 4.1).

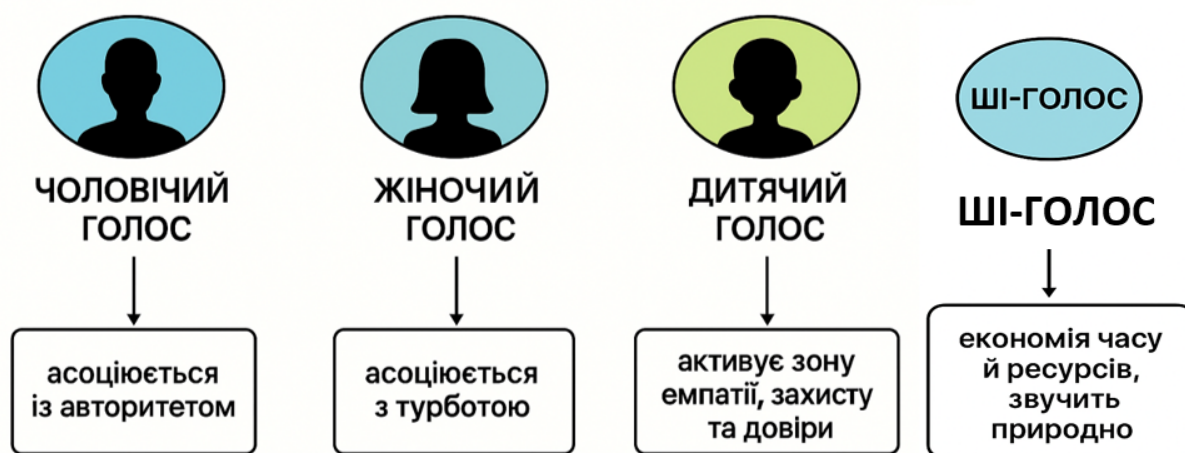

Рис. 4.1 Психоакустичне сприйняття голосу в контенті, за результатами авторської класифікації на основі праці [22; 65]

Ці знання дають змогу монтажерові не тільки візуально впливати на сприйняття контенту, а й на підсвідомому рівні через звук. Завдяки розумінню особливостей того, яким чином людина сприймає висоту, гучність, напрямок і

тембр звуку, можна спрямувати увагу реципієнта на необхідний нам момент ще до появи візуального. До прикладу, у фільмах жаху спочатку може з'явитися тривожна музика, і лише згодом, коли ми не очікуємо ми отримуємо зображення чогось страшного. До того ж правильно підібране аудіо може сформувати і сам ритм монтажу, і таким чином зробити переходи між сценами не помітними людському оку.

Отже, психоакустика у монтажі – це мова емоцій і нюансів, що дозволяє «чути» те, чого не видно. Психоакустичні відмінності чоловічого та жіночого голосів зумовлені не тільки фізіологічними характеристиками, а й сприйняття слухачем. Чоловічі викликають довіру, жіночі голоси здатні дарувати відчуття турботи, дитячі - емпатію. Саме ці відмінності впливають на рівень довіри та залучення уваги.

4.2 Вплив статі диктора на довіру та емоційне залучення аудиторії

У сучасному медіапросторі, де відеоповідомлення стають основним каналом комунікації голос диктора відіграє важливу. Він формує емоційний тон повідомлення та довіри до нього. Одним лише тембром, висотою, інтонацією можна вплинути на сприйняття контенту чи навіть рішення аудиторії. Стаття диктора з огляду на вищесказане активує в слухача різні емоційні реакції.

У цьому розділі буде здійснено порівняльний аналіз двох відеороликів зі Facebook-сторінки «hromadske.ua» [56; 66], для аналізу взято жіночу озвучку та чоловічу. Метою дослідження є з'ясування, яким чином стаття диктора впливає на залученість аудиторії.

Перше відео озвучене жіночим голосом і стосується економічної зради, а саме постачання товарів до росії під час війни. І на протигагу йому відео з чоловічим голосом присвячене історичній та ідеологічній переоцінці 9 травня.

Незважаючи на те що, ролик з жіночим голосом мав більше переглядів, а саме 36 тис., він отримав меншу емоційну залученість глядачів, 334 реакції і

21 коментар. Відео з чоловічою озвучкою маючи переглядів менше на 4 тис., тобто 32 тис., зміг більше залучити людей і отримати 594 реакції і 68 коментарів.

З точки зору тематичного навантаження ролик із дикторкою подає факт порушення моральних норм, імпорту товарів до держави-агресора. Ця інформація викликає в глядача шок, обурення. Про те слід зазначити, що тон жіночого голосу, залишається рівним, ніби документальним.

Ролик із диктором зображає і озвучує історичні пласти, зачіпає пам'ять, пропаганду. Його голос звучить сильно, впевнено і емоційно. У цьому випадку диктор виступає як лідер думок. За рахунок цього активується довіра і впевненість. Це є дуже актуальним коли мова йде про війну і пам'ять, підсвідомо аудиторія сприймає такий голос як моральний авторитет.

Отже, результати аналізу демонструють, що стиль диктора безпосередньо впливає на глибину емоційної залученості аудиторії.

Висновок до розділу 4

У межах даного дослідження нами доведено, що дикторський голос у відеоконтенті не тільки носії інформаційного наповнення, а й потужний психоакустичний інструмент, який впливає на емоційну залученість аудиторії. Психоакустика, як зазначає дослідниця А. Хижняк, вивчає те, як ми сприймаємо звук з позиції психології та фізіології. Тому не тільки зміст сказаного повідомлення відіграє важливу роль, а й те ким він був вимовлений і яку інтонацію чи тембр він мав впливає на реципієнтів.

Ми з'ясували, що чоловічі голоси, зазвичай, активують у глядача механізм довіри, а жіночні викликають у нас теплі відчуття, тому дуже часто використовуються в навчальному контенті. Також було встановлено психоакустичний вплив дитячого голосу є унікальним інструментом емоційного зв'язку між контентом і глядачем. Бо він здатен викликати довіру, емпатію, використовується в різних видах контенту. Разом із цим, стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту, зокрема синтезу мовлення, що дало змогу

застосування нових можливостей у сфері озвучення, водночас дозволивши зменшити витрати часу та ресурсів, зберігаючи водночас високий рівень натуралістичності.

Результати аналізу двох відеороликів підтверджують, що навіть маючи приблизно однакове тематичне наповнення статі диктора змінює реакції і емоції глядачів.

Отже, у сучасному контенті голос використовується не тільки як звукове оформлення, а й рушій впливу на емоції.

РОЗДІЛ 5

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ МОНТАЖНИХ І ЗВУКОВИХ ПРИЙОМІВ НА ЕМОЦІЙНЕ СПРИЙНЯТТЯ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО НАРАТИВУ

5.1 Обґрунтування концепції авторського експериментального проєкту «Ритм офісу»

У сучасному середовищі в якому кожна людина чи не щодня споживає контент монтаж відео і звуку є не лише технічним інструментом, а й є потужним засобом емоційного впливу. Будь-який елемент монтажу: швидкість зміни кадрів, ритм монтажу, музичний супровід сприяють формуванню сприйняття часу, настрою і безпосередньо впливають на рівень залученості уваги глядача. Ці параметри дають змогу визначити, як аудиторія інтерпретує зміст побаченого відео та які асоціації воно в нього викликає.

Концепція авторського експериментального проєкту «Ритм офісу» базується на ідеї дослідження взаємозв'язку між темпом і ритмом монтажу, звуком і реакцією глядача, на використанні монтажні прийоми. Проєкт дає змогу проаналізувати як різні прийоми монтажу можуть змінювати сприйняття однієї і тієї ж ситуації. Для цього було знято і змонтовано відеофрагмент – робочий день в офісі, який демонструється респондентові у трьох варіантах монтажу, кожен з яких має свій ритм монтажу і звуковий супровід:

- Швидкий монтаж в поєднанні з динамічною музикою може створити відчуття темпу, енергії, ефективності в роботі та певного стресу, що асоціюється з сучасним офісом.

- Повільний монтаж з повільною музикою на фоні здатен створити в глядача атмосферу спокою та певного розслаблення, подарувати відчуття гармонії та натхнення.

- А от той самий відеоряд без жодного звуку дає змогу оцінити, що глядач відчуває без звукового супроводу.

Порівняння реакції на ці відеоролики дозволяє емпірично перевірити гіпотезу, яка базується на тому що монтаж відео і звуку безпосередньо впливає на сприйняття змісту глядачем. Відео в поєднанні з звуковим супроводом в певній тональності та в певному ритмі, не лише активує сенсорне сприйняття, а й впливає на те як глядач бачить історію.

Теоретичне підґрунтя експерименту базується на працях, що досліджували як сприйняття звуку і відео, впливає на глядача. Зокрема, французький теоретик кіно і композитор Мішель Чіон у своїх працях стверджує, що поєднання цих елементів створює «третій сенс», який не існує окремо в жодному з компонентів. Саме цей феномен і покладено в основу опитування, як змінюються емоції респондентів після перегляду одного і того ж сюжету при зміні ритму монтажу та музичного оформлення.

Практичне значення проєкту, в свою чергу полягає в можливості визначити закономірності між впливами темпоритму монтажу на емоційну реакцію аудиторії, що може стати корисним в галузях тележурналістики, реклами, кіно та контент-продакшену. Результати опитування дадуть змогу розглядати монтаж, не тільки як інструмент організації відео, а як про засіб психологічного моделювання емоційного досвіду глядача.

Отже, концепція авторського проєкту спрямована на доведення тези, що настрій, ритм і звуковий супровід є тими компонентами, які в певному поєднанні здатні кардинально змінювати сприйняття ідентичного відео, перетворюючи спостережуваність офісного життя на різні форми переживання.

5.2 Опис ключових етапів створення експериментального проєкту

У межах практичної частини дослідження було створено три різні версії одного відзнятого відеоматеріалу [85]. Процес реалізації авторського проєкту складається з послідовних етапів, кожен із яких передбачав в собі як творчий так і дослідницький характер. Проєкт ґрунтується на елементах з журналістської практики, психології сприйняття аудіовізуального контенту.

Першим кроком стало формування концепції майбутнього експерименту. Ідея створення відео про один день офісного життя виникла, з розуміння того, що офісне життя є універсальним соціокультурним досвідом, який знайомий широкому колу аудиторії. Саме тому було вирішено використати буденний сюжет, з додаванням драматургічного акценту, а саме епізоду з появою керівника, який емоційно висловлює невдоволення співробітнику. Цей контраст підсилював можливість аналізу того, як зміна ритму монтажу та варіації звукового супроводу модифікують інтерпретацію та емоційний відгук реципієнтів.

Після затвердження концепції розпочалась підготовка до зйомок. Вибрано реальний офіс, який відповідає типовим умовам праці сучасного трудового колективу. У зйомках взяла участь авторка авторського проєкту і співробітник офісу, що виконували буденні для них дії, з невеликим елементом сценарної постановки. Зйомки проводились впродовж однієї години, оскільки одразу було продумано кадри, ракурси, під час зйомок було відзнято стаціонарні і рухомого кадрів, що забезпечило достатню матеріалу для створення трьох різних версій відеоролика. Використовувались середні та загальні плани для передачі загальної атмосфери офісу.

Після зйомок почався етапу монтажу, який став основним художньо-дослідницьким засобом експерименту. З відзнятого відеоролика створено три окремі варіанти. Першим відео було змонтовано повільний варіант, частини відео тут довші за тривалістю ніж в інших версіях відео, за рахунок цього вони створюють ефект плавності, що здатен викликати ефект монотонності чи навіть втоми. Тоді як на противагу йому варіант з швидким темпом і ритмом монтажу характеризується короткими фрагментами, активні склейки, створило відчуття енергії напруги і наснаги на роботу. Варіант без музичного супроводу був змонтований теж з коротких уривків, щоб глядач в тиші не загубив сенсу відеоролика.

Наступний і надважливий етап – підбір музичного супроводу, оскільки саме від нього залежало сприйняття респондентами створеного відеоматеріалу. Відповідно до задуму, обидві композиції (для швидкого і повільного варіантів)

були обрані з безкоштовних бібліотек джерел, що дозволило уникнути порушень авторського права.

Для динамічної версії було обрано композицію з чітким ритмом, яка підкреслює відчуття руху та ефективності. Для повільної – мелодію у мінорній тональності, що створює атмосферу натхнену на роботу. Наступний етап – аналітичний, на початку було створено опитувальник для оцінювання глядацьких реакцій. 50 респондентів різних вікових категорій взяли участь у дослідженні. Кожен переглянув три версії відео і заповнив анкету. (див. додаток А) Зібрані дані було зведені та піддані порівняльному аналізу.

5.3 Емоційне сприйняття аудіовізуального наративу: результати опитування фокус-групи

Для емпіричної перевірки теоретичного аналізу джерел викладених в попередніх розділах, щодо впливу монтажу та звукового оформлення на емоційне залучення глядачів було проведено онлайн-опитування фокус-групи. Респонденти переглянули три версії одного відео:

- відео №1 — повільний монтаж із повільною музикою,
- відео №2 — швидкий монтаж із динамічним аудіорядом
- відео №3 — тиха версія (без звуку).

У опитуванні взяли участь 50 респондентів віком від 18 до 60 років (див. Іл.1), серед яких переважну більшість становили представники вікової категорії від 18 до 29, друга за чисельністю група – 30-45, найменш представлена вікова категорія 60+. Така вибірка дозволила проаналізувати сприйняття монтажу відео і звуку різними поколіннями.

Метою дослідження було визначити як зміна темпу монтажу та наявність різного звукового супроводу впливає на емоційний стан та рівень залученості глядачів.

Після перегляду першої версії відео, повільний темп монтажу і спокійна музика, більшість респондентів відзначили свій стан як «спокійний»,

«натхнений», «розслаблений». Деякі респонденти зазначили, що були байдужими (див. Іл. 2). Це вказує, що повільний темп створює умиротворений, але менш емоційно насичений ефект. Також вони відзначили, що рівень емоційного залучення був помірний в більшості респондентів - 46%, 30% зазначили, що були досить залученими, а 23% - було майже не залученими під час перегляду цього відеоролика. Такі вислови респондентів як: «У мене залишилось відчуття спокійної атмосфери», «Спокійний від якого отримуєш задоволення». Базуючись на ці слова, можна засвідчити, що ефект повільного монтажу несе в собі певний заспокоїливий ефект, який створює відчуття стабільності і внутрішнього балансу.

У той же час деякі респонденти вказали, що відеоролику не вистачило динаміки і він був монотонним: «Якщо чесно, то відео було надто повільне. Настрій - сум якийсь накотив (Хотілося пришвидшити або перемотати.», «Відео надто повільне і його не цікаво дивитись». Це дає змогу підсумувати, що надмірна протяжність кадрів, може викликати емоційне відсторонення. Узагальнюючи, можна стверджувати, що повільний ритм монтажу формує споглядальний настрій, але в той же час зменшує рівень емоційної напруги глядача. Такий підхід до монтажу відео і звуку доцільно використовувати у жанрах, де важливо передати спокій, рефлексі або психологічну глибину образів.

Варіант відео № 2, з швидким монтажем і динамічною музикою, отримав від респондентів найвищий рівень емоційного відгуку. Переважна більшість респондентів ($\approx 72\%$) оцінили свій стан як повністю або досить залучений, що робить це відео найемоційнішим серед трьох представлених варіантів. Лише 10% респондентів вказали на низький рівень залученості під час перегляду. Переважна більшість учасників відчували збудження, зацікавлення, напруження. підйом настрою, енергію та зацікавлення (див. Іл 3). Також це доводять цитати настрою, який залишився після перегляду: «Через співпадіння темпу відео та емоційного стану під час перегляду, настрій підвищений не зважаючи на сварку керівника вкінці», «Ритм та настрій на натхнення, відчуття, що все можна виконати та звернути всі вершини». Ці вислови узгоджуються з теоретичним положенням про те, що швидкий темп і ритм монтажу викликають фізіологічне збудження та

підсилюють активність, створюючи відчуття динаміки, темпу життя. Саме таке поєднання відео та звуку забезпечує найсильніший емоційний вплив.

А от третій варіант відео, з тишею, викликав найнижчий рівень емоційного залучення. Переважно респонденти описали свій стан як нейтральний, спокійний, напружений. У поодиноких випадках зафіксовано цікавість до спостереження за діями, які відбуваються в відео, але без емоційного резонансу. Це вказує, що звук безпосередньо впливає на емоційний відгук глядача, без нього сприйняття стає поверховим. (див. Іл. 4) Характерними цитатами, які описують емоції респондентів є: «Без звуку абсолютно не цікаво слідкувати за тим, що відбувається», «Під час перегляду відео без звуку не змогла сфокусувати увагу, не отримала емоцій — такий формат мене дратує».

Це емпірично підтверджує теоретичну тезу, яка описана в першому розділі, про «музичне фарбування», сформульовану Л. Таном, П. Пфордингером і Р. Харі, вони вказали, що відео без звукового супроводу позбавлені емоційної палітри, що робить сцену «пласкою» [50]. Отже, звуковий супровід здатен удосконалити відеоряд і сформувати в глядача певну емоцію.

Порівняльний аналіз рівня емоційної залученості глядачів (див. Іл. 5) показав, що з трьох відзнятих відеороликів найвищий рівень емоційної залученості продемонстрував саме швидкий монтажний варіант: динамічний темп, короткі кадри та ритмічний музичний супровід активізували увагу глядачів і посилювали відчуття напруги та інтенсивності подій. Повільний варіант забезпечив помірний рівень емоційного відгуку, формуючи атмосферу спокою та зосередженості, однак без вираженого пікового напруження. Натомість версія без музичного супроводу продемонструвала найнижчу емоційну залученість відсутність звукового підсилення та акцент лише на візуальному ритмі зменшували інтенсивність переживань і сприяли більш нейтральному, раціоналізованому сприйняттю матеріалу.

У фінальному питанні опитування респонденти відзначають, що найбільше впливає на їхню думку (див. Іл. 6). Більшість з них зазначило, що на сприйняття вплинуло поєднання всіх елементів ритм монтажу, темп зміни кадрів і звуковий

супровод. Проте для значної частини респондентів велику роль в сприйнятті відео виконав звук, саме він сформував емоційний фон, деякі окремо виділяють ритм і темп монтажу, без поєднання з звуковим супроводом.

За результатами анкетування встановлено, що значна частка респондентів відзначає максимальний емоційний ефект досягається тоді, коли відеоряд і звук працюють у гармонійному поєднанні, утворюють єдиний наратив. Таким чином, отримані дані підтверджують ключову тезу магістерського дослідження про те, що монтаж відео та звукове оформлення є не просто технічними операціями, а повноцінними інструментами емоційного та семантичного впливу, які визначають характер взаємодії глядача з відеоконтентом і значною мірою формують його інтерпретації.

Висновки до розділу 5

Нами з'ясовано, що споживання відеоконтенту стало щоденною практикою для людей різного віку, монтажу відео і звуку є не тільки технічним моментом, а й виконує важливу емоційну функцію. Згідно з результатами проведеного опитування з участю респондентів різного віку від 18 до 60, які показали, що різні вікові групи подібно реагують на ритм монтажу і звук. Однак слід зазначити, що емоційна залученість, у глядачів 18-29 років, є вищою.

Порівняння трьох відеоверсій, дало змогу встановити темп і ритм монтажу в поєднанні з звуковим супроводом, безпосередньо впливають на зміст. Швидкий монтаж з динамічною музикою підвищує залученість і викликає більше емоцій, в той час як повільний – створює атмосферу спокою, але знижує інтерес. Відео без звуку, навпаки, викликає в глядачів емоційну нейтральність і втрату уваги.

Отже, отримані результати емпірично доводять монтаж відео і звуку, безпосередньо формують не тільки змістове наповнення, а й визначають характер та інтенсивність емоційного реагування глядачів. Дослідження підтверджує ключову роль ритмічного та акустичного компонента в відеороликах та

підкреслює необхідність зваженого використання монтажних прийомів для досягнення бажаного емоційного ефекту.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що створення відеоконтенту є не лише технічним, а й складним психологічним процесом, у якому відео та аудіо елементи набувають визначальної ролі у формуванні емоційного сприйняття аудиторії. У межах роботи було проаналізовано ключові чинники, що впливають на психологію сприйняття відеоряду, зокрема темп і ритм монтажу, послідовність кадрів, а також специфіку впливу чоловічого та жіночого голосів на емоційну реакцію реципієнта. Отримані результати підтверджують, що темп монтажу виступає одним із найвагоміших інструментів емоційного впливу на глядача та безпосередньо визначає рівень його залученості й напруження під час перегляду.

Ключові результати дослідження полягають у наступному:

1. Обґрунтовано визначення ключових понять аудіовізуального монтажу, теоретичних концепцій його дослідження (В. Бондар, Д. Бордвелл, К. Данцигер, К. Клеменс й ін.), його ролі у формуванні емоційного впливу та особливостей ритмічної організації відеоряду. Підкреслено, що поєднання темпу, ритму та звукового середовища формує не лише структуру відео, а й емоційний досвід глядача, виступаючи ключовим механізмом комунікації:

– надано визначення поняття монтаж: у нашому дослідженні він пояснюється як процес відбору найкращих кадрів, склеювання їх в одне цілісне відео та його експорт у потрібний формат. Описано наявні програми для відеомонтажу для різних девайсів;

– встановлено, що монтаж не тільки технічний процес, а й є засобом художньої виразності.

– виявлено, що звук в контенті виконує роль підсилювача впливу. Музичний супровід, фонові шуми здатні як доповнювати, так і змінювати емоційний смисл зображення. Саме поєднання відповідного звукового оформлення з певними візуальними рядом створює цілісне емоційне навантаження відео.

2. Проаналізовано візуальний образ і звук як основу емоційного навантаження у створенні медіаконтенту:

– досліджено, що композиція кадру здатна впливати на глядача через використання світла, кольору, планів, ракурсів та розташування об'єктів у просторі. Аналіз показав, що зміна кольорової палітри може створити відчуття тепла та затишку для одних сцен, тоді як для інших може додати напруження чи драматизму. Також дослідження показало, що композиція безпосередньо впливає на емоції глядача;

– проведено практичний аналіз відеоролику з телеграм-каналу «Ветерани космічних військ» можна підсумувати і сказати, що звук і зображення працюють у синергії, і створюють цілісний продукт, який здатний викликати повний спектр емоцій. провести практичний аналіз.

3. Досліджено технології монтажу відео:

– досліджено, що різні монтажні прийоми(зокрема *jump cut*, *slow motion*, таймлапс, прискорений рух, *split edit*), здатні викликати у глядачів емоції напруження, тривоги, динаміки, спокою або піднесеності;

– визначено, що порядок розташування кадрів безпосередньо впливає на інтерпретацію подій, оскільки змінює причинно-наслідкові зв'язки між сценами. Монтажна структура формує смислові акценти, а ритм і темп відеоряду вибудовують емоційну динаміку твору, спрямовуючи глядача до певного прочитання зображеного.

4. Окреслено особливості монтажу звуку як засобу емоційного впливу:

– досліджено, що звук створює напругу, підсилює емоційний фон, дарує радість чи тривогу. А беззвучні сцени викликають певну рефлексію в глядача. Музичні композиції в свою чергу додають атмосферу та стають окремими культурними феноменами;

– доведено, що акустичні характеристики голосу (тембр, висота, гучність) мають здатність викликати підсвідомі асоціації. Дослідження показало, що чоловічий голос, сприймається як більш впевнений через свою нижчу частоту. Жіночий голос, навпаки, асоціюється з емоційністю, щирістю, відкритістю, а

дитячий — емпатію та зворушення. Як свідчить психоакустика, вплив на аудиторію залежить не лише від змісту, а й від статі, тембру, інтонації та віку мовця. а дитячий — емпатію та зворушення. До того ж, ці відмінності є не суто біологічними, вони сформовані сприйняттям аудиторії. Отже при виборі диктора слід не тільки аналізувати зміст майбутнього повідомлення, а й те що ми хочемо цим повідомленням передати нашому глядачеві. До того ж, на тлі розвитку штучного інтелекту та нейромереж, які дозволяють синтезувати майже натуралістичне мовлення, актуальним залишається питання не лише якості, а й емоційної правдивості озвучення;

— на прикладі, двох тематичного схожих відеороликів, але з різними дикторами жіночим і чоловічим (відео Hromadske) було доведено, що стать диктора впливає на емоційне залучення.

5. Проведено емпіричне дослідження, яке дало змогу підтвердити, що швидкий темп монтаж у поєднанні з динамічною музикою підвищує рівень емоційного залучення, тоді як повільний темп в свою чергу формує спокійний стан і знижує динаміку сприйняття глядачем. Емпіричні результати авторського експериментального проєкту «Ритм офісу» засвідчили чітку залежність емоційної залученості глядачів від темпу монтажу та звукового супроводу. Повільний варіант забезпечив помірний ефект, швидкий монтажний варіант став найбільш емоційно активізуючим, відео без звуку продемонструвало мінімальний емоційний вплив. Фінальні відповіді підтверджують, що найсильніше враження справляє поєднання всіх елементів — ритму, темпу монтажу та звуку, тоді як звук окремо для значної частки респондентів виступає ключовим чинником емоційної оцінки.

У цілому, проведене нами дослідження засвідчує, що прийоми аудіовізуального монтажу, що є багатовимірним процесом взаємодії візуальних, ритмічних та акустичні компонентів, у поєднанні із закономірностями психології сприйняття формують не лише спосіб передачі інформації, а й унікальний досвід взаємодії глядача з матеріалом. Узгодженість ритму кадрів і звукового супроводу визначає рівень емоційного залучення: від підсилення напруги до створення атмосфери занурення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бірюков А. Найкращі відеоредактори для комп'ютера та телефону // 27-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті». Харків, 2023. С. 163–164.
2. Бондарець Н. Л., Гуменчук В., Петрик В. Гармонія та дисонанс: аналіз використання музичного супроводу для посилення емоційного впливу в сучасному кінематографі // Молодь і ринок. 2024. № 5. С. 77–82.
3. Бут О. Історія успіху кіномузики як компонента образної структури сучасного фільму // Екранні мистецтва. 2019. № 25. С. 122–126.
4. Гавран І., Ніколайченко Є. Звукорежисер у сучасному програмному контенті телеканалів // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво 2023. № 6 (1). С. 29–37.
5. Горпенко В. Архітектоніка фільму. Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища. Т. 3. Ч. 1. Монтажна архітектоніка фільму. Кадрозчеплення. Київ : Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І.К.Карпенка-Карого, 2000. 157 с.
6. Госейко Л. Історія українського кінематографа. 1896–1995 / Пер. із франц. Київ : KINO-КОЛО, 2005. 464 с.
7. Желізняк С. Проблематика визначення й класифікації звукового образу в аудіовізуальній культурі // Культурологічна думка. 2018. № 14. С. 199–204.
8. Наумова Л. Теорія монтажно́ї побудови фільму Л. Скрипника // Культурологічна думка. 2016. № 9. С. 128–133.
9. Кадр // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1 : А — Л. С. 449.
10. Кохан Т. Г. Кінематограф у контексті культурного простору XX століття. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2017. 304 с.

11. Ковш О., Копачинський О. Особливості монтажу в сучасному аудіовізуальному виробництві: спецефекти та переходи // Операторська майстерність кіно і телебачення // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво. 2023. № 6 (1). С. 105–117.
12. Копистинський Ю., Баланюк В., Лавренюк О. Вплив звукових ударних хвиль на дисперсні системи // Пожежна безпека. 2019. Т. 17. С. 180–183.
13. Кохан Т. Кінематограф у контексті культурного простору ХХ століття. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2017. 304 с.
14. Максимов Є., Лебедєва Н. Український аматорський кінематограф в контексті європейського культурного простору // Молодий вчений. 2021. № 9 (97). С. 48–51.
15. Паренюк А. Дослідження впливу складними аудіосигналами на слухову систему людини : дипломна робота / Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Київ, 2022. URL : <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/cd0b4746-5692-4e50-8222-af836546b2cd/content> (дата звернення 04.06.2025).
16. Помазков Ю, Марченко В. Класифікація типів та прийомів монтажу за принципом мотивації зміни кадру // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ : ВД «Освіта України», 2019. Вип. 25. С. 101–108.
17. Рязанцев Л. В. Синтез звуку і зображення та функції мови у фільмі // Культура і мистецтво у сучасному світі. 2015. Вип. 16. С. 177–184.
18. Скрипник Л. Нариси з теорії мистецтва кіно. Харків : Державне видавництво України, 1928. 93 с.
19. Скуратівський В., Андрієнко А. Специфіка звукових ефектів в ігровому кіно // Режисура та звукорежисура кіно і телебачення. 2023. Вип. 6 (2). С. 204–212.
20. Хижняк А. Голос у структурі звукового образу театру і кінематографу другої половини ХХ ст. – початку ХХІ ст. : кваліфікаційна робота / Київський

національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2024. 93 с.

21. Хроленко А. Відеомонтаж і специфіка глядацького сприйняття: «психологія кадру» та структурні зв'язки в екосистемі кіно // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. 2024. Вип. 51. С. 76–82.

22. Цисарський В. Особливості, проблеми та перспективи використання штучного інтелекту в сучасному мистецькому просторі: письменництво, образотворче мистецтво, озвучування // Артпростір. 2024. № 1(4). С. 154–182.

23. Червінська Н. 8 найпопулярніших планів у зйомці з поясненнями й порадами. 2022. URL : <https://blog.depositphotos.com/ua/8-najpopulyarnishyh-planiv-u-zjomtsi.html> (дата звернення 04.06.2025).

24. Чміль Г., Пшенична К. Монтаж кіно: від радянського кіноавангарду до сучасних практик монтажу // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. 2018. Вип. 2. С. 98–106.

25. Юник Т., Царев, М. Саундтрек в сучасному кіно // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво. 2021. № 4 (1). С. 67–77.

26. Block B. The Visual Story: Creating the Visual Structure of Film, TV and Digital Media. 3rd ed. London ; New York, NY : Routledge, 2020. 340 p.

27. Bordwell D. Narration in the Fiction Film. Madison : University of Wisconsin Press, 1985. 371 p.

28. Bordwell, D., & Thompson K. Film art: An introduction. Columbus, OH : McGraw-Hill, 2012. 544 p.

29. Brown B. Cinematography: theory and practice: for cinematographers and directors. London ; New York, NY : Routledge, 2021. 510 p.

30. Bruzzi S. The performing film-maker and the acting subject // The documentary film book. London, 2013. P. 48–58. URL : https://doi.org/10.1007/978-1-349-92625-1_4 (дата звернення 04.06.2025).

31. Carroll N. The Philosophy of Motion Pictures Hoboken, NJ : Wiley-Blackwell, 2007. 256 p. (Foundations of the Philosophy of the Arts).

32. Chion M. Audio-Vision: Sound on Screen. New York, NY : Columbia University Press 2019. 256 p.
33. Dancyger K. The Technique of Film and Video Editing: History, Theory, and Practice. 6nd ed. London ; New York, NY : Routledge, 2018. 512 p.
34. Das S. Film editing and emotional resonance: The psychology of cut // Divergence: Emerging issues / ed. by K. Chetia & N. Konwar, etc. Panbazar, Guwahati-1, Assam : Purbayun Publications, 2023. P. 104–118.
35. Fèvre-Berthelot A., le. Audio-Visual: Disembodied Voices in Theory Exploring War Memories in American Documentaries. 2013. No. 4 : InMedia. URL : <https://doi.org/10.4000/inmedia.697> (дата звернення 04.06.2025).
36. Goold A. The Video Editing Handbook: For Beginners. Independent publishing, 2021. 135 p.
37. Gunning T. The Films of Fritz Lang: Allegories of Vision and Modernity. London : British Film Institute, 2000. 258 p.
38. Harrison T. Sound Design for Film. Ramsbury : The Crowood Press, 2018. 192 p.
39. Holman T. Sound for Film and Television. 3rd ed. London ; New York, NY : Routledge, 2010. 264 p.
40. Hullfish S. Art of the Cut: Conversations with Film and TV Editors. London ; New York, NY : Routledge, 2017. 240 p.
41. Jiyang Y., Ramamoorthi R. Selfie Video Stabilization // IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence. 2021. Vol. 43, Issue 2. P. 701–711.
42. Manovich L. The Language of New Media. Cambridge : MIT Press, 2001. 354 p.
43. Mascelli J. V. The Five C's of Cinematography: Motion Picture Filming. Los Angeles, CA : Silman-James Press, 2005. 251 p.
44. Miller T. Companion to Film Theory. Hoboken, NJ : Wiley-Blackwell, 2004. 436 p.
45. Pearlman K. Cutting Rhythms: Intuitive Film Editing. 2nd ed. London ; New York, NY : Routledge, 2015. 264 p.

46. Polis M., Rea P. A Filmmaker's Guide to Sound Design. London ; New York, NY : Routledge, 2023. 186 p.
47. Salt B. Film Style and Technology: History and Analysis. London : Starword, 2009. 453 p.
48. Spottiswoode R. A Grammar of the Film. An Analysis of Film Technique. Berkley and Los Angeles : University of California Press. URL : <https://archive.org/details/grammaroffilm00raym> (дата звернення 04.06.2025)
49. Tan E. Emotion and the Structure of Narrative Film: Film As An Emotion Machine. London ; New York, NY : Routledge, 2011. URL : https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9781136694974_A23856341/preview-9781136694974_A23856341.pdf (дата звернення 13.11.2025).
50. Tan L. Pfordresher P. and Harre R. Psychology of music: From sound to significance. London : Psychology Press, 2010. 368 p.
51. Wyatt H., Amyes T. Audio Post Production for Television and Film. An Introduction to Technology and Techniques. 3rd ed. Waltham, MA : Focal Press, 2004. 302 p.
52. Yewdall D. The Practical Art of Motion Picture Sound. 4th ed. Routledge, 2012. 624 p.
53. Zettl H. Sight, Sound, Motion: Applied Media Aesthetics. 8th ed. Boston : Cengage Learning, 2016. 464 p.

Досліджувані джерела

54. Бондар В. Що таке відеомонтаж? URL : <https://bondarvladmediakultura.blogspot.com/p/1.html> (дата звернення 04.06.2025).
55. Ветерани Космічних Військ : [Телеграм-канал ; аналіз рекламного відеоролика]. URL : <https://t.me/vkvteam/1737> (дата звернення: 05.06.2025).
56. Зудов після початку повномасштабної війни імпортував до рф товарів на \$40 млн [опубліковане на фейсбук-сторінці *Hromadske.ua* відео, проаналізоване у нашому дослідженні] // Hromadske.ua. 2025. URL : <https://www.facebook.com/>

watch/?v=1401885754576783&rdid=nNLGy8AEJdt9L4DP (дата звернення: 04.06.2025).

57. Косухіна М. 9 хитрощів для додавання музики у відео // Wave.Video. URL : <https://wave.video/ua/blog/add-music-to-video/> (дата звернення 04.06.2025).

58. Поліщук С. Як працювати зі звуком, монтуючі відеоролики: музика, голос, живий звук. 2020. URL : <https://youtu.be/Tm3NaAkSuj8?si=Ioo73LEZVNB2nI1i> (дата звернення: 05.06.2025).

59. Правила візуальної композиції // Christopher Clemens. 2022. URL : <https://surl.li/afawhj> (дата звернення: 17.11.2025).

60. Процик В. Дослідження впливу технологій монтажу відео і звуку на сприйняття контенту глядачем. 2023. URL : <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/6b3ec1e4-8615-4834-8893-7a25c3220ff0/content> (дата звернення 04.06.2025).

61. Рождественська М. Формат відео для Instagram: In–Feed, Stories, ролики та реклама // Wave.Video. URL : <https://wave.video/ua/blog/video-format-for-instagram/> (дата звернення 04.06.2025).

62. Савченко А. Що таке Монтаж | В кіно та YouTube | методи Кулішова та Ейзенштейна | як змінився монтаж з 1901 року // 3 x 4. 2022. URL : https://youtu.be/Qij9SFE4j7Q?si=7OD7gd1kSBmJ_nrn (дата звернення 04.06.2025).

63. Тимофій М. Відеомонтаж: 10 неочевидних фактів про його навчання // BUKI. URL : <https://buki.com.ua/blogs/videomontaz-10-neocevidnix-faktiv-pro-iogo-navcannya/> (дата звернення 04.06.2025).

64. Топ 40 кращих звуків переходу для монтажу | переходи для відео // VideoМейкер. 2021. URL : <https://youtu.be/g0Mctb7NPiA?si=gsAfqwPtOHwvwXuk> (дата звернення: 04.06.2025).

65. Фомиця О. Дикторський голос у радіореklamі як засіб психоакустичного впливу на свідомість людини. URL : <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4292/4219> (дата звернення 04.06.2025).

66. Чому Україна більше не святкує «День Перемоги»? [опубліковане на фейсбук-сторінці Hromadske.ua відео, проаналізоване у нашому дослідженні] // Hromadske.ua. 2025. URL : <https://www.facebook.com/watch/?v=1632632447380918&rdid=XgKcxfNqhrjzrcr1> (дата звернення: 04.06.2025).

67. Clemens C. Правила візуальної композиції / пер. з англ. // Libretexts. 2022. URL : <https://surl.li/afawhj> (дата звернення: 20.11.2025).

Фільмографія

68. Аронофскі Д. Реквієм за мрією / Requiem for a Dream ; реж. Д. Аронофскі. США : Artisan Entertainment, 2000. Тривалість 102 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0180093/> (дата звернення: 17.11.2025).

69. Беніофф Д., Вайс Д. Б. Гра престолів / Game of Thrones ; реж. Д. Беніофф, Д. Б. Вайс. США : HBO Entertainment, 2011–2019. Серії $\approx$ 57 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0944947/> (дата звернення: 17.11.2025).

70. Гічкок А. Птахи / The Birds ; реж. А. Гічкок. США : Universal Pictures, 1963. Тривалість 119 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0056869/> (дата звернення: 17.11.2025).

71. Джексон П. Володар перснів: Хранителі Персня / The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring ; реж. П. Джексон. Нова Зеландія : New Line Cinema, 2001. Тривалість 178 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0120737/> (дата звернення: 17.11.2025).

72. Джексон П. Володар перснів: Братство Персня / The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring ; реж. П. Джексон. Нова Зеландія : New Line Cinema, WingNut Films, 2001. Тривалість 178 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0120737/> (дата звернення: 17.11.2025).

73. Кемерон Д. Титанік / Titanic ; реж. Д. Кемерон. США : 20th Century Fox, Lightstorm Entertainment, 1997. Тривалість 194 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0120338/> (дата звернення: 17.11.2025).

74. Коппола Ф. Ф. Хрещений батько / The Godfather ; реж. Ф. Ф. Коппола. США : Paramount Pictures, 1972. Тривалість 175 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0068646/> (дата звернення: 17.11.2025).

75. Кубрик С. Механічний апельсин / A Clockwork Orange ; реж. С. Кубрик. Велика Британія : Warner Bros., 1971. Тривалість 136 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0066921/> (дата звернення: 17.11.2025).

76. Моффат С., Гетісс М. Шерлок / Sherlock ; реж. Лін Е., Талалай Р. Велика Британія : Hartswood Films / BBC, 2010–2017. Серії $\approx$ 90 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt1475582/> (дата звернення: 17.11.2025).

77. Найшуллер І. Хардкор / Hardcore Henry ; реж. І. Найшуллер. США : Bazelevs Company, STX Entertainment, 2015. Тривалість 96 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt3072482/> (дата звернення: 17.11.2025).

78. Нолан К. Мементо / Memento ; реж. К. Нолан. США : New Market Films, 2000. Тривалість 113 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0209144/> (дата звернення: 17.11.2025).

79. Руссо Е., Руссо Д. Месники: Завершення / Avengers: Endgame ; реж. Е. Руссо, Д. Руссо. США : Marvel Studios, 2019. Тривалість 181 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt4154796/> (дата звернення: 17.11.2025).

80. Скорсезе М. Вовк з Волл-стріт / The Wolf of Wall Street ; реж. М. Скорсезе. США : Universal Pictures, 2013. Тривалість 180 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0993846/> (дата звернення: 17.11.2025).

81. Спілберг С. Міст шпигунів / Bridge of Spies ; реж. С. Спілберг. США : 20th Century Fox, 2015. Тривалість 142 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt3682448/> (дата звернення: 17.11.2025).

82. Стентон Е. ВОЛЛ·І / WALL·E ; реж. Е. Стентон. США : Pixar Animation Studios, Walt Disney Pictures, 2008. Тривалість 98 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0910970/> (дата звернення: 17.11.2025).

83. Тарантіно К. Кримінальне чтиво / Pulp Fiction ; реж. К. Тарантіно. США : Miramax Films, A Band Apart, 1994. Тривалість 154 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt0110912/> (дата звернення: 17.11.2025).

84. Філіпс Т. Джокер / Joker ; реж. Т. Філіпс. США : Warner Bros., Village Roadshow Pictures, DC Films, 2019. Тривалість 122 хв. URL : <https://www.imdb.com/title/tt7286456/> (дата звернення: 17.11.2025).

Авторський експериментальний відеопроєкт

85. Бобошко Н. Ритм офісу : авторський експериментальний відеопроєкт. 2025. URL : https://drive.google.com/drive/folders/1AKKnjEaVlopfSSVjJF7nfw_YJE3TQkge?usp=drive_link (дата звернення: 17.11.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

**Анкета опитування для визначення оцінки емоційного залучення аудиторії
у сприйнятті медіаконтенту соціальних мереж
у межах авторського експериментального відеопроєкту “Ритм офісу”**

Ваш вік:

— 18–29

— 30–45

— 45–60

— 60+

Як часто Ви переглядаєте відеоконтент у соціальних медіа (YouTube, Instagram, TikTok тощо)?

— Щодня

— Кілька разів на тиждень

— Рідше ніж раз на тиждень

— Майже ніколи

Будь ласка, перегляньте відео №1

Посилання: https://drive.google.com/drive/folders/1AKKnjEaVlopfSSVjJF7nfw_YJE3TQke?usp=drive_link Як би Ви описали свій емоційний стан після перегляду?

— Збуджений

— Натхненний

— Зацікавлений

— Напружений

— Втомлений

— Спокійний

Оцініть рівень емоційного залучення під час перегляду:

— зовсім не залучений

— трохи залучений

— помірно залучений

— досить залучений

— повністю залучений

Який настрій залишився після перегляду?

(відкрита відповідь)

Будь ласка, перегляньте відео №1

Посилання: https://drive.google.com/drive/folders/1AKKnjEaVlopfSSVjJF7nfw_YJE3TQkge?usp=drive_link Як би Ви описали свій емоційний стан після перегляду?

— Збуджений

— Зацікавлений

— Нейтральний

— Напружений

— Втомлений

— Спокійний

Оцініть рівень емоційного залучення під час перегляду:

— зовсім не залучений

— трохи залучений

— помірно залучений

— досить залучений

— повністю залучений

Який настрій залишився після перегляду?

(відкрита відповідь)

Будь ласка, перегляньте відео №3

Посилання: https://drive.google.com/drive/folders/1AKKnjEaVlopfSSVjJF7nfw_YJE3TQkge?usp=drive_link Як би Ви описали свій емоційний стан після перегляду?

— Збуджений

— Зацікавлений

— Нейтральний

— Напружений

— Втомлений

— Спокійний

Оцініть рівень емоційного залучення під час перегляду:

— зовсім не залучений

— трохи залучений

— помірно залучений

— досить залучений

— повністю залучений

Який настрій залишився після перегляду?

(відкрита відповідь)

Яка з трьох версій відео викликала у Вас найсильніші емоції?

— 1 — Швидке

— 2 — Повільне

— 3 — Тиша

На Вашу думку, який фактор найбільше вплинув на Ваші емоції?

— Звук

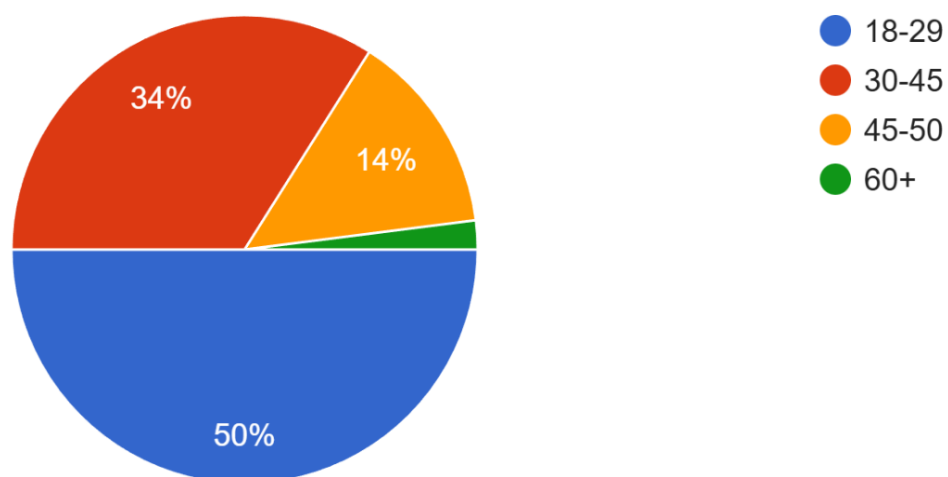
— Темп монтажу

— Ритм монтажу

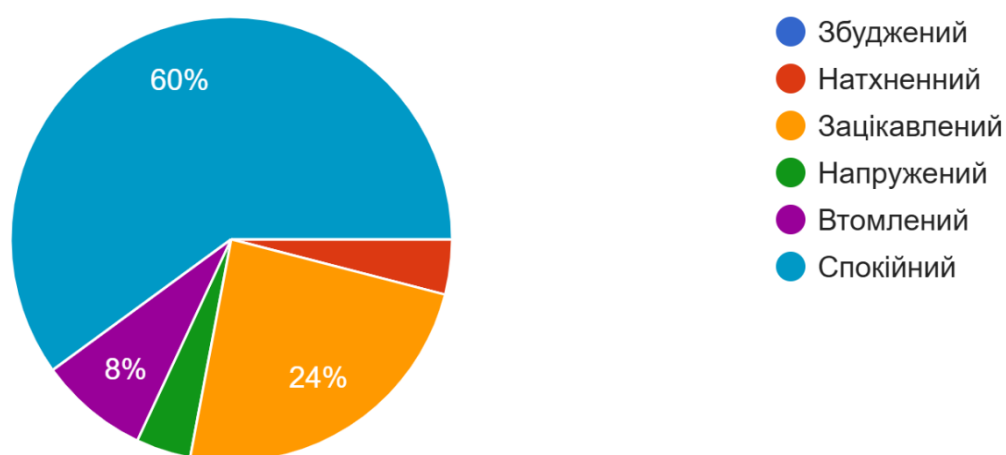
— Зображення

— Поєднання всіх елементів

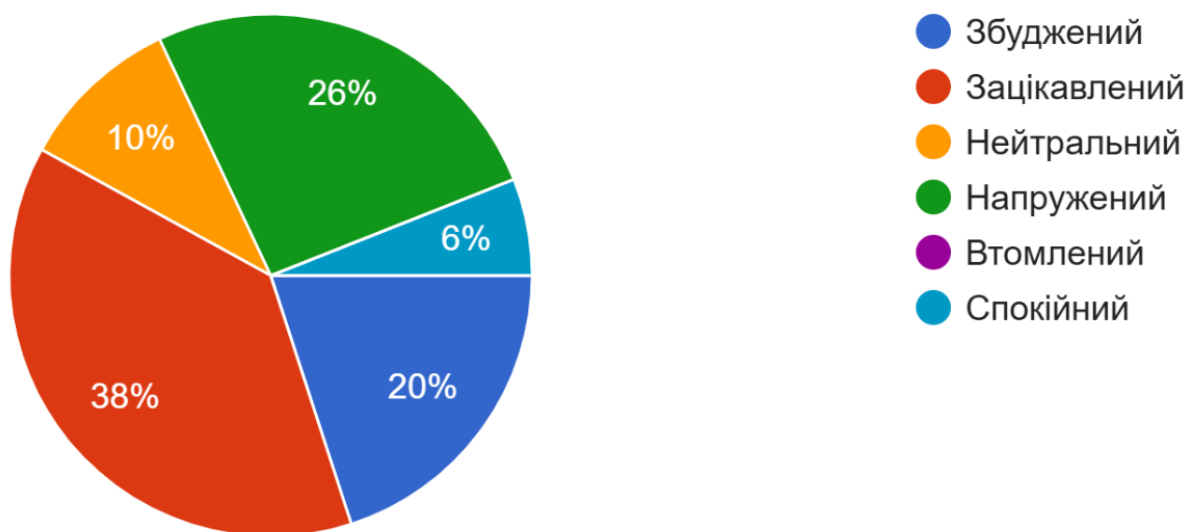
**Аналітичні матеріали та результати авторського експериментального
відеопроскту “Ритм офісу”**

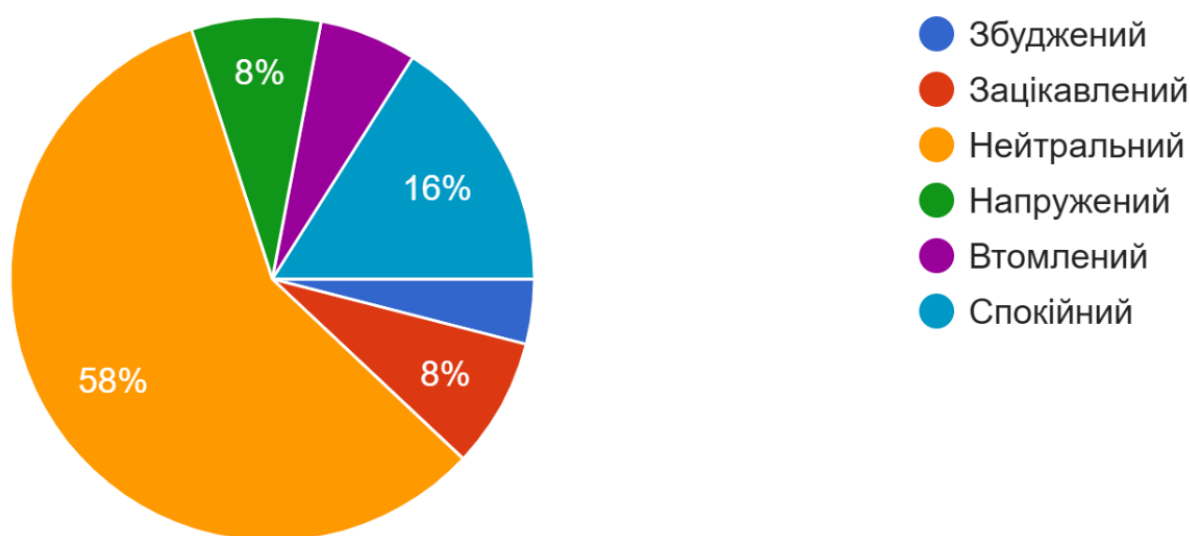
Іл. 1 Вік респондентів, які взяли участь в опитуванні для визначення оцінки емоційного залучення аудиторії у сприйнятті медіаконтенту соціальних мереж

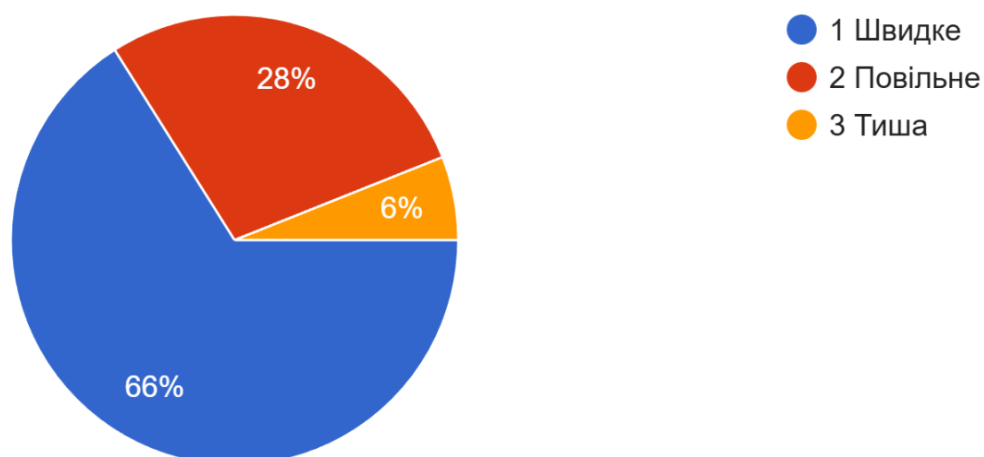
Іл. 2 Ступінь емоційного залучення респондентів після перегляду повільного відео за результатами опитування

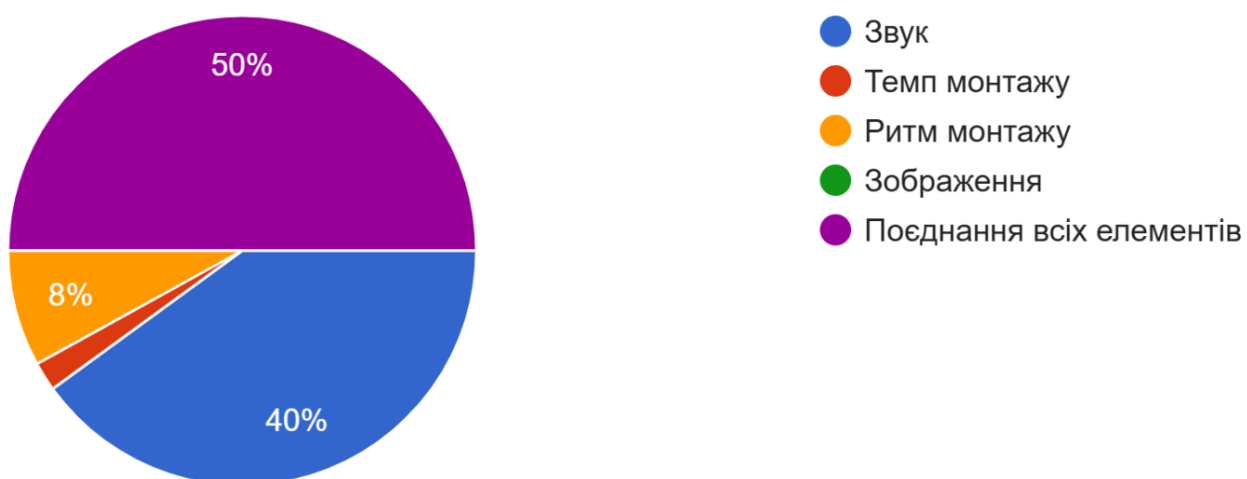
Іл. 3 Інтенсивність емоційного відгуку респондентів після перегляду швидкого відео за результатами опитування

Іл. 4 Інтенсивність емоційного відгуку респондентів після перегляду відео з тишею результатами дослідження

Іл. 5 Порівняння рівня емоційної залученості глядачів залежно від версії монтажу за результатами дослідження авторського проєкту

Іл. 6 Думка респондентів, про те який фактор впливає на сприйняття відео згідно з результатами дослідження

Відеоматеріали авторського експериментального проєкту “Ритм офісу”